

ANALYSE VEILIGHEID

INTEGRALE VEILIGHEIDSORGANISATIE FC GRONINGEN & VEILIGHEID EUROBORG

Opdrachtgevers
Versie & datum
Adviseurs
Kenmerk

Gemeente Groningen & FC Groningen
Definitief, 18 juli 2023
B.J. van der Klis, F. Wijnveld & H. Salomons
CP-project 961

Copyright 2023 ©

Niets van deze rapportage mag op welke wijze dan ook worden verveelvoudigd zonder de voorafgaande toestemming van de gemeente Groningen en FC Groningen.

Exoneratiebeding

CrowdProfessionals sluit iedere vorm van aansprakelijkheid uit voor eventuele schade of letsel, door welke oorzaak ook ontstaan, die zouden kunnen voortvloeien uit enige regeling, aanbeveling of omissie die uit dit document zou kunnen voortvloeien.

Inhoudsopgave

1. Inleiding	5
1.1 Aanleiding onderzoek	5
1.2 Vraagstelling CrowdProfessionals	6
1.3 Onderzoeksmethode en looptijd	6
2. CrowdProfessionals	7
2.1 Over CrowdProfessionals B.V.	7
2.2 Expertise en achtergrond onderzoekers	7
3. Organisatie van veiligheid en samenwerking	8
3.1 Veiligheidsorganisatie FC Groningen	8
3.1.1 Veiligheidsmanagement	8
3.1.2 Mandaat	8
3.1.3 Stewards en beveiliging	9
3.1.4 Studenten Alfa College en brandwachten	10
3.1.5 Politie inzet	10
3.1.6 Kwaliteit van de uitvoerende veiligheidsorganisatie	10
3.1.7 Supporters Liaison Officers (SLO's)	10
3.1.8 Overleg met supporters	12
3.2 Veiligheidssituatie Euroborg tijdens wedstrijden	12
3.2.1 Commandoruimte	12
3.2.2 Het bezoekersvak	13
3.2.3 Noordtribune en migratie/overcrowding	13
3.2.4 Persistent staan	13
3.2.5 Sectorscheiding Noordtribune ter voorkoming migratie/overcrowding	14
3.2.6 Voorkomen veld betreden	15
3.2.7 Gooien van voorwerpen naar het veld	17
3.2.8 Toegangscontrole en vaststellen identiteit	17
3.3 Samenwerking tussen ketenpartners	18
3.3.1 Regierol gemeente en samenwerking	18
3.3.2 Basis voor samenwerking is het Lokaal Convenant Voetbal	19
3.3.3 Overlegstructuren	19
3.3.4 Toestemmingsbesluit	20
3.3.5 Stadion(omgeving)verboden en privacyregels	21

3.4	Overige relevante aspecten	23
3.4.1	Bedreiging van personen	23
3.4.2	Security van het stadion	23
3.4.3	Beperken aankooprecht bepaalde personen	24
3.4.4	Vaststellen ID personen voorafgaand aan binnenkomst	24
3.4.5	PGA en dadergericht aanpak Groningen	24
3.4.6	Escalatieladder Betaald Voetbal Evenementen	25
4.	Aanbevelingen en benodigde acties	26
4.1	Aanbevelingen Veiligheidsorganisatie en samenwerking	26
4.2	Aanbevelingen Veiligheidssituatie Euroborg	28
5.	Algemene conclusie en aanbeveling	29
Bijlagen		30
B.1	Kaders van beleid	30
B.2	Basis wet- en regelgeving en verband tussen diverse regelingen	31
B.3	Relevante KNVB licentie-eisen	32
B.4	Handboek competitiezaken betaald voetbal	34

1. Inleiding

1.1 Aanleiding onderzoek

FC Groningen heeft een licentie voor het spelen in de KNVB Betaald Voetbal competitie. De club speelt haar wedstrijden in de Euroborg in Groningen waar Euroborg NV eigenaar van is. Clubs zijn primair verantwoordelijk voor de organisatie van het voetbalevenement en de veiligheid binnen het stadion. Het is evident dat voetbalveiligheid niet volledig alleen door de clubs ingevuld kan worden. Er is integrale samenwerking nodig met diverse ketenpartners. In Nederland is in dat verband de afspraak dat gemeenten de regierol voeren op het domein veiligheid rond betaald voetbalwedstrijden.

Op het gebied van openbare orde en veiligheid heeft de gemeente (i.c. burgemeester) een verantwoordelijkheid in te vullen, ook als het gaat om de openbare orde en veiligheid rond betaald voetbalwedstrijden. Daarnaast hebben politie, openbaar ministerie, maar ook supporters zelf hier een rol in. In Groningen is er momenteel geen actieve betrokkenheid van supporters bij het Lokaal Convenant Voetbal. Er wordt in de diverse overleggen dus wel *over* supporters gesproken, maar in de voorbije periode vond geen gereguleerd overleg *met* supporters plaats¹. Dat is jammer omdat veiligheid bij (voetbal)evenementen een gezamenlijke inspanning moet zijn. Tegelijkertijd heeft dit gemis een oorzaak; een oorzaak die in dit rapport ook naar voren komt.

In aanloop naar de recente degradatie zijn er het voorbije seizoen verschillende (geweld)incidenten geweest met supporters. Deze incidenten hebben intense gevolgen gehad voor individuen (spelers, bestuur en medewerkers, maar ook voor mede-supporters en politiemedewerkers), maar ook voor de club als geheel. De incidenten werden breed uitgemeten in de landelijke media. De incidenten werden zonder uitzondering veroorzaakt door personen binnen specifieke subgroepen/fracties binnen het totaal aan FC Groningen-aanhang.

De problematiek in Groningen speelt zich af tegen een achtergrond waarbij ook landelijk (en internationaal) duidelijk negatieve ontwikkelingen zichtbaar zijn als het gaat om supportersgedrag. Er worden meer dan ooit voorwerpen richting het veld gegooid (bekers bier, aanstekers en andere voorwerpen), supportersgroepen hebben onderlinge “vuurwerk-battles” waardoor het gebruik van vuurwerk in stadions toegenomen is en het geweld op tribunes en rond stadions is post-Covid ook fors toegenomen. Opvallend is de landelijke ontwikkeling waarbij met name (nieuwe) jongerenkernen binnen het totaal aan supporters(groepen) extreem afwijkend - en vaak gewelddadig - gedrag vertonen. Zij blijken op veel plaatsen in het land erg lastig benaderbaar en controleerbaar. Ook in Groningen, zo bleek ons uit onderzoek, is dit een factor van belang.

Naar aanleiding van de recente (geweld)incidenten hebben de burgemeester van Groningen en het management van FC Groningen CrowdProfessionals verzocht om een analyse te verrichten van de veiligheidsorganisatie van FC Groningen en de status van veiligheid in en rondom Stadion Euroborg, alsmede de analyse van de samenwerking tussen de ketenpartners (FC Groningen, gemeente, Openbaar Ministerie en politie) die betrokken zijn bij de veiligheid bij de wedstrijden van FC Groningen en ieders rol hierin.

¹ Vanzelfsprekend waren er wel contacten met supporters en supportersgroepen vanuit de SLO's van FC Groningen en andere club officials.

1.2 Vraagstelling CrowdProfessionals

FC Groningen en de burgemeester hebben CrowdProfessionals concreet de volgende onderzoeksopdracht verstrekt:

1. Analyse van de actuele status van de veiligheidsorganisatie van FC Groningen, de analyse van de veiligheidssituatie binnen Stadion Euroborg tijdens wedstrijden, alsmede de analyse van de samenwerking tussen de ketenpartners (FC Groningen, gemeente, OM en politie) die betrokken zijn bij de veiligheid bij wedstrijden van FC Groningen en ieders rol hierin.
2. Het schrijven van een rapportage inzake de bevindingen daarbij en
3. Het beschrijven van eventueel benodigde- of mogelijke acties die de veiligheid ten goede komen en (mogelijk) nodig zijn om te kunnen (blijven) voldoen aan de geldende normen voor veiligheid binnen voetbalstadions en de organisatie van betaald voetbalwedstrijden (alsook de eisen die aan Betaald Voetbal Organisaties en stadioneigenaren gesteld worden in dit kader).

CrowdProfessionals heeft dit onderzoek verricht aan de hand van hetgeen beschreven staat in:

- Het landelijk beleid beschreven in het *Richtinggevend kader veilig en gastvrij voetbal*;
- De huidige licentie-eisen van de KNVB op het gebied van veiligheid(organisatie) en stadions;
- De voorwaarden vanuit de lokale wedstrijdvergunningen;
- De afspraken zoals deze neergelegd zijn binnen het Lokaal Convenant Voetbal;
- De afspraken die gelden vanuit de integrale wedstrijdorganisatie met gemeente, OM en politie en overige relevante regelgeving.

1.3 Onderzoeksmethode en looptijd

Doelstelling van het onderzoek is beantwoording van de gestelde vragen. In het kader van dit onderzoek werden daartoe de volgende methoden gehanteerd:

- Interviews met betrokken stakeholders binnen FC Groningen, gemeente en politie;
- Aanvullende informatievergaring na de eerste interviewronde vanuit het Openbaar Ministerie, de Manager Veiligheid en de SLO van FC Groningen, FC Groningen, gemeente en politie;
- Bestudering van- en toets aan het Lokaal Convenant Voetbal 2019-2020;
- Toets van de veiligheidsorganisatie en het stadion (m.b.t. de veiligheidsaspecten) aan de KNVB licentie-eisen en de bepalingen vanuit het KNVB Handboek Competitiezaken;
- Bestudering aangeleverde wedstrijddraaiboeken en mailwisselingen vanuit de gemeente;
- Bestudering van de wedstrijdvergunningen en
- Bestudering van de actuele fysieke situatie van Stadion Euroborg.

De uitkomsten van het verrichte onderzoek vormen de onderlegger voor dit onderzoeksrapport. Dit rapport vermeldt dan ook geen concrete uitspraken of verwijzingen, maar beschrijft louter de bevindingen in relatie tot vraag 1 (zie hoofdstuk 3) en verbindt dit met aanbevelingen en benodigde acties die gevraagd zijn in vraag 3 (zie hoofdstuk 4). Het rapport sluit af met algemene conclusies en aanbevelingen in hoofdstuk 5. In de bijlage is ter informatie meer achtergrond toegevoegd als het gaat om de regelgeving omtrent voetbalveiligheid.

Dit onderzoek moest in korte tijd worden verricht omdat het doel van opdrachtgevers is om een duidelijk beeld te hebben en antwoord op de vraagstelling te krijgen, voorafgaand aan de start van het nieuwe seizoen. Het onderzoek door CrowdProfessionals is gestart in juni 2023 en opgeleverd in juli 2023. Voor meer informatie over CrowdProfessionals en de achtergrond van de onderzoekers zie hoofdstuk 2.

2. CrowdProfessionals

2.1 Over CrowdProfessionals B.V.

CrowdProfessionals is de deskundige partner voor organisaties en overheden die zich bezighouden met het managen van drukke plaatsen. Het werkgebied van CrowdProfessionals omvat onder meer festivals, betaald voetbal en andere sportevenementen, binnensteden, markten, musea en onderwijslocaties. Veiligheidsorganisaties van Betaald Voetbal Organisaties en bonden en de veiligheidssituatie binnen voetbalstadions vormen een nadrukkelijk expertisegebied binnen CrowdProfessionals. Opdrachtgevers in dit domein zijn UEFA en KNVB, stadions en clubs, maar ook gemeenten en veiligheidsregio's.

2.2 Expertise en achtergrond onderzoekers

Binnen het team van CrowdProfessionals en zusterbedrijf Event Safety Institute (ESI) zijn meerdere senior-adviseurs werkzaam die expertise hebben op het gebied van voetbalveiligheid en op het gebied van strategisch- en tactische politie-inzet. Ondermeer UEFA, KNVB, clubs en stadions worden geadviseerd door het team op het gebied van de veiligheidsorganisatie en stadionveiligheid. Vanuit deze brede expertise en achtergrond werd dit rapport geschreven. Dit onderzoek werd uitgevoerd door:

Ben Jan van der Klis

Ben Jan van der Klis heeft jarenlange nationale en internationale werkervaring binnen het vakgebied evenementenveiligheid bij werkgevers zoals stadion Feijenoord, ADO Den Haag, Commonwealth Games 2014, Holland Security Group, Profi-Sec Security Events BV, de UEFA Women's EURO 2017, de Women's Champions League Finale 2023 Eindhoven en de UEFA Champions League Final 2023 in Istanbul. Tevens is hij actief als safety officer voor UEFA waar hij adviseert, wedstrijden observeert en audit in Europese competities met de focus op veiligheid. Hij voorziet opdrachtgevers van gedegen adviezen over het schrijven van crowd management- en veiligheidsplannen. Ben Jan wordt soms ook ingezet als ad interim veiligheidsmanager bij clubs (recent o.a. ADO Den Haag en PSV).

Harold Salomons

Drs. Ing. Harold Salomons, is 18 jaar werkzaam geweest bij de politie Amsterdam en heeft diverse functies vervuld waarvan de laatste jaren als Operationeel Specialist bij het Bureau Regionale Crisis- en Calamiteitenbeheersing. Harold bezit meer dan 14 jaar ervaring met grootschalige evenementen en SGBO's, met name vanuit de nevenfunctie van Commandant Crowd management en Crowd control. Harold was daar ondermeer verantwoordelijk voor crowd management bij evenementen als Koningsdag, Sail, Giro d'Italia en de huldigingen van Ajax en het Nederlands Elftal op het Museumplein. Harold heeft naast veel politie gerelateerde opleidingen tevens een Major in High-Risk Policing en een Post Graduate Certificate Crowd Safety and Risk Analysis van de Universiteit van Manchester.

Frank Wijnveld

Frank Wijnveld heeft 13 jaar bij de Nederlandse politie gewerkt in diverse functies, werkte 10 jaar bij PSV als Manager Operations, Veiligheid & Philips Stadion en is sinds 2013 betrokken als adviseur bij UEFA en KNVB. Vanuit CrowdProfessionals B.V. heeft hij al tal van onderzoeken en audits uitgevoerd binnen het betaald voetbal in binnen- en buitenland. Voor UEFA is Frank actief als UEFA Security Officer en in deze hoedanigheid is hij betrokken bij de preparatie van veiligheid voor tal van UEFA-evenementen (Europese competities, Finales, eindtoernooien etc.). Ook vormt en verzorgt hij opleidingen in dit verband in Europa en Nederland.

3. Organisatie van veiligheid en samenwerking

Zoals in § 1.2 beschreven staat is de initiële onderzoeksvraag door de opdrachtgevers geformuleerd en deze valt uiteen in drie onderdelen:

1. Analyse van de actuele status van de veiligheidsorganisatie van FC Groningen (zie § 3.1),
2. De analyse van de veiligheidssituatie binnen Stadion Euroborg gedurende wedstrijden (zie § 3.2),
3. Analyse van de samenwerking tussen de ketenpartners (FC Groningen, gemeente, OM en politie) die betrokken zijn bij de veiligheid van wedstrijden van FC Groningen en ieders rol hierin (zie § 3.3).

Dit hoofdstuk gaat in op deze vraagstelling en wordt afgesloten met vermelding van enkele losse relevante aspecten.

3.1 Veiligheidsorganisatie FC Groningen

3.1.1 Veiligheidsmanagement

Vanuit de KNVB gelden eisen betreffende de functie van veiligheidscoördinator qua opleiding en qua minimale contracturen in vaste dienst. Zie bijlage B.3 voor de specificaties voor deze functie. De eisen ten aanzien van opleiding en ervaring zijn er niet voor niets; de VC moet interacteren met veel partijen en zorgen dat de veiligheidsorganisatie effectief is in de normale situatie, bij escalatie en opschaling. Voor snelheid in optreden is het van groot belang dat de veiligheidscoördinator steeds voldoende overzicht heeft en houdt en dat hij/zij beschikt over voldoende mandaat om (ingrijpende) besluiten te nemen; bijvoorbeeld het besluit tot (tijdelijk) stilleggen van de wedstrijd. Het is daarom van belang dat de VC zekere mandaatstelling heeft en vrij is daarbinnen te bewegen.

FC Groningen heeft een veiligheidsmanager fulltime in dienst. Er is al enige tijd een vacature voor VC. De competentieprofielen voor de functie van VC zijn in samenwerking met KNVB opgesteld. Beoogde startdatum van een nieuwe VC is 1 augustus 2023.

FC Groningen voldoet aan de eisen van de KNVB middels de dienstbetrekking van de manager veiligheid die voor 40 uur in dienst is en aan de juiste kwalificaties/ eisen voldoet. Probleem met invulling van de vacature VC is dat het aantal (relevante) aanmeldingen mager is zodat FC Groningen de voorbije periode invulling van deze positie extern ingehuurd heeft.

3.1.2 Mandaat

Veiligheid valt bij FC Groningen onder de operationeel directeur. De huidige manager veiligheid is in september 2020 als VC begonnen en vanaf september 2022 in de huidige functie werkzaam.

Als hiervoor aangegeven werd afgelopen seizoen de VC-rol tijdelijk middels externe inhuur ingevuld, waarbij de club naarstig op zoek is naar een permanente invulling van de functie. De VC moet tijdens wedstrijden op een centrale positie werkzaam zijn vanwaar hij/zij de operatie kan overzien en aansturen (lees: de commandoruimte) én moet beschikken over voldoende mandaat om besluiten te nemen. De Manager Veiligheid heeft dit mandaat. De tijdelijke externe VC heeft geen dergelijk mandaat, zodat er een risico ontstaat als de Manager Veiligheid niet in de commandoruimte is; bijvoorbeeld omdat de scheidsrechter bezocht moet worden terwijl er dan ook een sleutelbesluit gevraagd wordt in de commandoruimte. Daarmee is de komst van de nieuwe VC van groot belang.

Het is belangrijk dat de ketenpartners in de wedstrijdoperatie een duidelijk beeld hebben van het mandaat van de Manager Veiligheid en de VC. Ook moet bij hen duidelijk zijn voor welk niveau van sleutelbesluiten voorafgaand overleg van de Manager Veiligheid met de FC Groningen directie benodigd is (vanzelfsprekend: als de situatie en omstandigheden dit toestaan. Soms is directe

besluitvorming nodig). De club geeft aan dat, zodra er een nieuwe VC is, er binnen FC Groningen opnieuw heldere afspraken gemaakt zullen worden omtrent rolverdeling en mandaat per niveau in de diverse fasen (normaal, incident, crisis).

De Manager Veiligheid werkt tijdens wedstrijden vanuit de commandokamer en doet dit in nauwe samenwerking met politie en gemeente. Bij het incident met de beker bier² is het KNVB protocol gevolgd en werd de wedstrijd direct definitief gestaakt conform het destijds geldende protocol KNVB (grensrechter geraakt). In deze situatie hebben de Manager Veiligheid, de Algemeen directeur, gemeente en politie het overleg gevoerd, maar werd het besluit (staken) al vooraf gedicteerd door het KNVB protocol. De aanpak verliep volgens de gemaakte afspraken. Vooraf was al besproken in de briefing van alle actoren binnen de commandokamer dat staken (lees: volgend op het KNVB-protocol) een mogelijkheid was. In andere gevallen wordt soms ook overlegd met het OM, de Ovd-G en de VC van de bezoekende club. De afspraak is dat bij grotere incidenten de operationeel directeur naar de commandokamer gaat terwijl de Manager Veiligheid naar de kleedkamer van de scheidsrechter gaat voor overleg (conform KNVB-protocol). Als de nieuwe veiligheidscoördinator aangenomen wordt, zal deze in de commandoruimte blijven en zal de Manager Veiligheid de kleedkamer bezoeken.

3.1.3 Stewards en beveiliging

De veiligheidsorganisatie van de club moet dusdanig robuust zijn dat de club haar eigen voetbalevenement kan beheersen en de politie-inzet tot een minimum beperkt blijft. In de huidige Veiligheidsverklaring van maart 2023 staat dat FC Groningen moet beschikken over:

- Minimaal 35 stewards en 90 beveiligers;
- Bij risicowedstrijden moet het aantal beveiligers opgehoogd worden tot 105.

De club heeft momenteel te weinig stewards. Er staan weliswaar 37 gecertificeerde stewards “op de lijst”, maar 20 à 25 zijn werkelijk inzetbaar per wedstrijd. De club kan daarmee momenteel niet voldoen aan de minimumeisen uit de Veiligheidsverklaring (opgenomen eis = minimaal 35 gecertificeerd). Daarom wordt op wedstrijdbasis additionele inzet van particuliere beveiliging³ ingehuurd. Deze extra (ingehuurde) inzet is de laatste wedstrijden zeer hoog geweest vanwege de dreigende degradatie en de incidenten.

Het tekort aan stewards leidt in potentie tot grotere inzetbehoefte van beveiliging (lees: substantieel hogere kosten) en/of politie. Feit is dat de club zeer actief is om het tekort op te lossen, echter in het huidige maatschappelijke klimaat is het werven van vrijwilligers geen sinecure (ondanks hogere vergoedingen en diverse initiatieven tot versterken bindingen en behoud van stewards).

De supervisors binnen de stewardorganisatie zijn vrijwilligers die de maximale (fiscaal vrijgestelde) vrijwilligersvergoeding ontvangen. De supervisors geven leiding aan de vrijwilligers en stewards. Naast de supervisors zijn er vier (ingehuurde) sectorhoofden die leiding geven aan de vier sectoren.

FC Groningen heeft de laatste wedstrijden van het seizoen al fors meer beveiligers ingezet dan de 90 die in de Veiligheidsverklaring staan (105 bij hoog risico). Bij de laatste thuiswedstrijd afgelopen seizoen is er een inzet geweest van 150 beveiligers vanwege de vooraf ingeschatte risico's bij deze wedstrijd. Aandachtspunt hierbij is dat er veel nieuwe aanwas van nieuwe beveiligers is waardoor de kwaliteit en het ervaringsniveau daalt. Ook zijn veel van de beveiligers werkzaam bij andere bedrijven (inhuur) wat een risico met zich brengt dat de kennis van het stadion en de supporters laag is.

² FC Groningen vs. NEC Nijmegen

³ Preventief Veiligheidsdiensten is de beveiligingsleverancier.

3.1.4 Studenten Alfa College en brandwachten

FC Groningen heeft ook een samenwerking met het Alfa College. Gemiddeld zijn er 50 studenten actief rond wedstrijden voor de serviceorganisatie en deels als verkeerregelaar. De studenten worden niet op de Noordtribune ingezet (risico te hoog). Daarnaast zijn er vrijwilligers met een brandweerachtergrond die het (BRITT) brand-interventieteam vormen als brandwachten tijdens wedstrijden in het stadion.

3.1.5 Politie inzet

De politie is fysiek aanwezig in het stadion maar niet opvallend (ongeüniformeerde inzet vanuit de voetbaleenheid). De politie gaat sinds januari 2023 niet meer mee naar uitwedstrijden na forse bedreigingen vanuit een bepaalde supportersgroepering. Hiertoe loopt momenteel een rechercheonderzoek. De afwezigheid bij uitwedstrijden van de voetbaleenheid van politie is mede op negatief advies vanuit de landelijk portefeuillehouder Voetbal & evenementen binnen de Raad van Hoofdcommissarissen van de Landelijke Politie. Bij thuiswedstrijden is de aanwezigheid van de politie wel een feit en vormt minder een issue. De politie heeft op basis van de ingeschatte risico's en ter ondersteuning aan de voetbaleenheid gekozen om tijdens de laatste thuiswedstrijden specialistische ondersteuningsgroepen in te zetten in en rondom het stadion.

Controle op de WPBR⁴ ligt bij de Afdeling Korpscheftaken van de politie. Uit onderzoek komt naar voren dat er de voorbije periode niet actief gecontroleerd is door de Afdeling Korpscheftaken van de politie op de aantallen stewards en beveiligers en de aanwezigheid/geldigheid van steward- en beveiligers legitimatiebewijzen. Korpscheftaken ontvangt wel lijsten (namen en pasnummers), maar er is geen controle uitgevoerd of die lijsten overeenkomen met de daadwerkelijke inzet in het stadion.

3.1.6 Kwaliteit van de uitvoerende veiligheidsorganisatie

De poule met stewards en beveiligers is een behoorlijk stabiele groep; er vertrekken weinig stewards en beveiligers. Hoewel de samenstelling redelijk stabiel is en dat in basis prettig is, zijn er wel aandachtspunten. Aandacht gaat met name uit naar de situatie op de onderste ring op de Noordtribune. De stewards en beveiligers die daar ingezet worden, worden veelal onvoldoende weerbaar geacht om met de groep (jongeren)harde kern om te gaan. Het effect is dat de club geen 100% controle heeft op dat gedeelte van de Noordtribune, zijnde het gedeelte waar controle en beheer het hardst nodig is. Ook is de kwaliteit en weerbaarheid van stewards die de FC Groningen supporters begeleiden bij uitwedstrijden een aandachtspunt vanwege het feit dat deze ook onvoldoende weerbaar zijn om met de dynamiek van het gedrag van uitsupporters op een goede en adequate wijze om te gaan.

De club is zich bewust dat de weerbaarheid van de stewards en beveiligers op de Noordtribune een groot aandachtspunt is. De club heeft aangegeven besloten te hebben nadrukkelijk te gaan investeren in weerbaarheidstrainingen voor het veiligheidspersoneel.

3.1.7 Supporters Liaison Officers (SLO's)

FC Groningen vindt de positie en rol van de SLO's van groot belang. Vanuit de KNVB is de SLO-functie ook een verplichting binnen de BVO vanuit de licentie- eisen om betaald voetbal te spelen. FC

⁴ Wet Particuliere Beveiligingsorganisaties en Recherchebureaus.

Groningen heeft vijf SLO's in dienst⁵. De leidende SLO valt onder de algemeen directeur. Alle SLO's worden betaald door de club.

Voor alle duidelijkheid: SLO's zijn geen onderdeel van de veiligheidsorganisatie. Intern is er daarom bij FC Groningen gekozen om de manager veiligheid onder de operationeel directeur te plaatsen en de SLO onder de algemeen directeur. Niettemin hebben de SLO's geregeld functioneel contact met de Manager Veiligheid om tot een goede wedstrijdvoorbereiding te komen. Denk hierbij aan het voorbereiden van sfeer- en supportersacties en het delen van relevante informatie die belangrijk is voor de wedstrijd- en veiligheidsorganisatie. Uit ons onderzoek komt naar voren dat er een gespannen situatie is rondom de SLO's en hun rol in het geheel. Dat heeft deels te maken met het verleden⁶ en deels met het feit dat de SLO's acteren in een "grijs gebied"; zij hebben intensief contact met supporters(groepen) en moeten acteren tussen de club, de veiligheidspartners en de supporters zonder hun positie aan te tasten.

Het stopzetten van het supportersproject vanuit de gemeente in 2018 heeft de onderlinge verhoudingen veranderd en heeft ook invloed gehad op de onderlinge samenwerking. De partners in veiligheid (politie en gemeente) hebben op onderdelen een ander beeld van de rol en functie van de SLO. Dit leidt in een aantal gevallen tot verwachtingen die niet waargemaakt (kunnen) worden. De SLO is niet de functionaris die "namen en rugnummers" moet noemen, waar dat in bepaalde gevallen wel verwacht wordt. Dit leidt, zo blijkt, tot afstand, onbegrip en een verminderd vertrouwen in elkaar.

De samenwerking met de ketenpartners is in het afgelopen seizoen geïntensiveerd. Ook hier is het onderling begrip voor mogelijkheden en beperkingen van belang. De SLO's hebben het gevoel dat zij nog regelmatig verantwoording moeten afleggen over "het verleden" en/of hun huidige acties. Tegelijkertijd zijn de veiligheidspartners zich bewust van het feit dat in Nederland SLO's vaak uit bepaalde supportersgroeperingen voortkomen en een lastige positie hebben vanwege het feit dat zij zich tussen alle partijen in moeten bewegen. Er zullen dus altijd wel verschillen van inzicht blijven bestaan. Het is daarom van groot belang om daar met elkaar over in gesprek te blijven en respect te hebben voor elkaars standpunten ("agree to disagree"). De club geeft aan dat in de huidige samenwerking goed werk gedaan wordt door de SLO's, maar tevens geeft de club aan dat het verleden wel degelijk effect blijft hebben.

Conclusie die volgt is dat, om vooruit te komen, het verleden losgelaten moet worden, professioneel met elkaar omgegaan moet worden en goede afspraken gemaakt moet worden om elkaar steeds van de juiste informatie te voorzien. Als de SLO's beschikken over wedstrijd tickets om bepaalde supporters waar zij een traject mee afgesproken hebben te faciliteren, moet dat ook geheel duidelijk zijn bij gemeente, politie en afdeling veiligheid van FC Groningen, zodat er geen discussie ontstaat en/of gebrek aan vertrouwen gaat spelen. Door dit soort zaken vooraf goed af te stemmen, kan dit tevens afgestemd worden met het algeheel veiligheidsbeleid van dat moment; geen "controle", maar afstemming, transparantie en openheid van zaken.

⁵ 1 SLO fulltime en 4 SLO's deeltijd.

⁶ Een supportersproject wat in het verleden vanuit de gemeente liep waarbij de SLO's in dienst van de gemeente waren, is op enig moment beëindigd omdat het naar mening van de opdrachtgever te weinig bracht. De SLO's zijn daarna in dienst genomen door de club en vallen rechtstreeks onder de algemeen directeur om een scheiding aan te brengen tussen veiligheid (verantwoordelijkheid van de Operationeel Directeur) en de SLO's. Het stopzetten van het supportersproject vanuit de gemeente is in gezamenlijkheid met de toen betrokken actoren van de club en de gemeente genomen omdat er met elkaar werd geconcludeerd dat het project in de toen bestaande vorm, onhoudbaar was geworden.

3.1.8 Overleg met supporters

Supporters overleggen één keer per maand met de SLO en één keer per jaar met de Manager Veiligheid en de algemeen directeur van FC Groningen. In het onderzoek wordt aangegeven dat alle incidenten die zich de afgelopen maanden hebben voorgedaan vanuit een beperkt aantal groepen komen. De incidenten in de Euroborg kwamen met name uit de groep GHC en eerdere bedreigingen vanuit de Ultra's. De geïnterviewden hebben niet allemaal hetzelfde beeld, maar wel worden deze twee groepen genoemd. De vraag werpt zich dan ook op of de groeperingen waar de personen in zitten die steeds de incidenten veroorzaken wel als gesprekspartner gezien moeten blijven worden.

FC Groningen geeft aan de situatie met de supporters in relatie tot de autoriteiten lastig te vinden. Ook de rol van/voor de SLO in relatie tot de autoriteiten en de verwachtingen aan die zijde was- en blijft punt van aandacht. De club geeft aan dat, wanneer de gemeente of de burgemeester in overleg gaat met supporters, de SLO aan moet kunnen sluiten omdat dit van belang is voor de positie en rol van de SLO.

Als het gaat om overleg in het kader van het Lokaal Convenant vindt FC Groningen dat de supporters een stem moeten krijgen. Vanuit FC Groningen is de SLO aangedragen als deelnemer in de Voetbalvierhoek, omdat de SLO de supportersbelangen in de breedste zin van het woord het beste kan vertegenwoordigen. Als de supportersvereniging aan zou sluiten vertegenwoordigen zij slechts een deel van de supporters en niet het totaal van alle supportersgroeperingen.

3.2 Veiligheidssituatie Euroborg tijdens wedstrijden

Euroborg NV treedt op als eigenaar van het stadion en verhuurt het vastgoed aan FC Groningen. Boven Euroborg NV heeft de gemeente als enig aandeelhouder van Euroborg NV uiteindelijk het eigendom. Het enige aandeel van FC Groningen BV ligt bij FC Groningen Beheer BV (het Stichtingsbestuur). De Besloten Vennootschap wordt bestuurd door drie personen. Het stichtingsbestuur is het hoogste orgaan van de club. De Raad van Commissarissen (RvC) wordt door het stichtingsbestuur aangesteld en gecontroleerd. Vervolgens is de RvC verantwoordelijk voor de aanstelling en de controle van de clubdirectie.

3.2.1 Commandoruimte

De Euroborg is uitgerust met een commandoruimte die voldoet aan de gestelde eisen en goed zicht biedt op de gehele "stadion-bowl". Als het gaat om de video-installatie voldoet deze aan de norm. Er zijn voldoende camera's, maar wel is er een privacy-issue gebleken als het gaat om:

- A. De camerabeelden vanuit het gemeentelijk toezicht (de camera's op de openbare weg); deze beelden mogen vanwege de privacywetgeving niet door burgers worden bekeken, maar qua ruimte en inrichting van de commandoruimte is dit feitelijk niet te scheiden.
- B. De politie geeft aan dat er privacy risico's zijn met werken vanuit deze commandoruimte omdat er geen ruimte is voor afgezonderd overleg; men staat nu vaak op de gang te overleggen, omdat niet alle personen die in de ruimte zitten toegang mogen hebben tot de privacygevoelige informatie die dan moet worden gedeeld.

De Euroborg is uitgerust met een moderne CCTV-installatie⁷ en voldoet aan de norm van de KNVB. Met de camera's op de openbare weg en in de omgeving van het stadion heeft de politie ook zicht op

⁷ 42 CCTV-camera's alsook een Panomera camera (met een 2e in bestelling) en 3 uitkijk stations.

hetgeen er rond het stadion en op de aan- en afvoerroutes gebeurt. Wij stipten eerder het privacy-issue aan wat er speelt in de commandoruimte.

3.2.2 Het bezoekersvak

Het bezoekersvak is een volledig afgescheiden sector binnen het stadion. In licentie-eis I.16 worden de eisen betreffende het bezoekersvak opgesomd. In de Euroborg is een goed geoutilleerd bezoekersvak wat aan de gestelde eisen voldoet en in de praktijk ook goed werkbaar is voor politie en stewards als het gaat om de situatie binnen het stadion. Echter, de politie geeft aan dat met name de aankomstplek van bezoekende supporters een negatief aandachtspunt is. Het gaat dan om de parkeerplaats, supportersscheiding en facilitaire voorzieningen (toiletten, catering e.d.). Wij gaan wij hier in dit rapport niet verder op in. Het is evident dat wij adviseren dat er dringend verbetering moet plaatsvinden als het gaat om de aankomstplaats van de bezoekende supporters en de faciliteiten, mede in het kader van een *Gastvrije* ontvangst van de bezoekende supporters.

3.2.3 Noordtribune en migratie/overcrowding

Stadion Euroborg is ingericht met fysieke sectorscheidingen tussen alle tribunedelen (Noord, Oost, Zuid en West, bezoekersvak). Initieel is een sectorscheiding bedoeld om thuisupporters te scheiden van uitsupporters, maar ook de beheersbaarheid van het eigen publiek kan een reden zijn om het stadion verder te segmenteren in verschillende sectoren. De wedstrijden in het afgelopen seizoen hebben aangetoond dat er forse migratie plaatsvindt binnen de Noordtribune (van de 2^e naar de 1^e ring binnen de Noordtribune) en dat ten gevolge daarvan overcrowding plaatsvindt op de 1^e ring van de Noordtribune.

Uit bestudering van videobeelden van wedstrijden viel op dat de omlopen achter de tribunevakken, waar ook de cateringpunten gevestigd zijn, op veel plaatsen vol met supporters staan. Met name op de Noordtribune is dit het geval. Dit wordt mede veroorzaakt door de hiervoor omschreven migratie; supporters die niet naar hun eigen tribune en zitplaats op de 2^e ring gaan, maar zich voegen bij de supporters op de 1^e ring. Deze congestie telt hier extra zwaar omdat tijdens de wedstrijd ook de trappen op de Noordtribune vol met supporters staan. Hierdoor wordt de publieksdoorstroming sterk beperkt. De blokkades maken het tevens erg lastig, of zelfs onmogelijk voor stewards en/of beveiligers (of zelfs hulpverlening EHBO/politie) om in een vak te komen als daar reden voor is. Omdat er initieel geen zichtbare inzet van stewards of beveiliging binnen de vakken op de 1^e en 2^e ring van de Noordtribune is, zal dit risico verhogend werken.

3.2.4 Persistent staan

Licentie-eis I.06 stelt dat stadions geen staanplaatsen mogen hebben (= basisnorm). Echter, bij wedstrijden in de door de KNVB georganiseerde competities mogen door de licentiehouder staanplaatsen worden gebruikt en verkocht indien het bestuur betaald voetbal hiermee schriftelijk heeft ingestemd en mits deze staanplaatsen voldoen aan de hieromtrent geldende regels in het *Handboek Competitiezaken Betaald Voetbal*. Hiermee worden de specifieke eisen bedoeld uit de KNVB-richtlijn⁸ voor staanplaatsen die aan het Handboek verbonden is. Een van de eisen is dat de lokale autoriteiten ook formeel goedkeuring⁹ geven hebben voor het gebruik van deze staanplaatsen.

Het stadion van FC Groningen kent formeel gezien geen staanplaatsen. Wel wordt achter het doel op de Z-Side (de Noordtribune 1^e ring) massaal gestaan Dit vak is daar niet geschikt en/of ingericht voor en is ook niet uitgerust met barriers of andere safe-standing (Rail-Seats) opstellingen. Hiermee is het

⁸ De KNVB publiceert deze weken een update van de Richtlijn genaamd "Veilig staan in voetbalstadions 2023".

⁹ Er moet immers naar tal van (bouwkundige) facetten gekeken worden, waaronder vluchtwegen, die samenhangen met de afgegeven Gebruiksmelding.

risico op een “crowd surge” (lees: het massaal naar voren vallen met een hoog risico op (ernstige) verwondingen) groot.

Dit heeft ook te maken met een ander risico wat eerder al geïdentificeerd is; het feit dat er in de praktijk veel meer supporters in de sector achter het doel staan dan er volgens het seatingplan toegestaan zijn. Het rapport *ABT Wassenaar metingen FC Groningen d.d. 09 mei 2022* dat in opdracht van FC Groningen, Euroborg NV, Vastestate en ABT Wassenaar vervaardigd is in het voorjaar van 2022 meldt hierover: *Tijdens de wedstrijd FC Groningen – NEC is het maximaal **aantal getelde personen 22 per rij op 1 trede** van een tribune-element, bij de wedstrijd FC Groningen - Ajax is dit **maximaal 24 personen**. De getelde aantallen zijn lager dan de referentiewaarden vanuit de “Green Guide” en de wedstrijd NEC – Vitesse, maar **meer dan het aantal stoelen (15)**.*

De conclusie in dit rapport is weliswaar dat, op basis van de uitgevoerde inspecties, metingen en bijbehorende analyses de tribune-elementen van het stadion Euroborg op dit moment en volgens de huidige inzichten constructief voldoende veilig zijn, maar tegelijkertijd werd vastgesteld dat er substantieel meer mensen in de sector verblijven dan er bedoeld (en vergund!) is. Dit kan, zo stelt ook het rapport, gevolgen hebben voor de vluchtcapaciteit (meer mensen dan capaciteit beschikbaar is).

Tevens luidt het advies: *Er zijn metingen uitgevoerd tijdens 2 wedstrijden, maar er is een mogelijkheid dat er toch meer personen of zwaardere personen staan op de tribune. Of dat personen meer gecoördineerd gaan springen. Dit zou kunnen leiden tot een hoger belastingeffect. De aanbeveling is om regelmatig (per 4 thuiswedstrijden) een aantal tribune- elementen visueel te inspecteren. De inspectie bestaat uit het visueel beoordelen of nieuwe/grotere scheuren zijn ontstaan in de tribune-elementen. Nieuwe/grotere scheuren kunnen een teken zijn van overbelastingen en zijn een reden voor zorg.*

De overcrowding kan dus op termijn, afhankelijk van de omstandigheden, potentieel nadelige gevolgen hebben voor de constructie. In het kader van het toelaten van meer mensen dan er stoelen zijn in een sector gelden er naast een mogelijk tekort aan vluchtwegcapaciteit nog twee relevante risico's:

1. Een *crowd surge*; supporters staan in een dichtbevolkte sector waar stoelen staan en geen maatregelen genomen zijn om “staan” veilig te maken en bij een beweging in de crowd vallen zij massaal voorover. Hierdoor is het risico op (ernstige) verwondingen groot. In dit kader heeft de KNVB afgelopen jaar ook een onderzoek verricht waar deze risico's onderzocht zijn. De uitkomsten en aanbevelingen zijn met de BVO's gedeeld met de vraagstelling om hier actief mee aan de slag te gaan.
2. Vanuit onze expertise en ervaring is het zo dat, daar waar de publieksdichtheid hoog is, het gedrag van publiek verandert door de *group-think* en een grotere mate van anonimiteit die ervaren wordt door de individuen. Dit leidt tot een hoger risico op wangedrag en een kleiner risico op identificatie en/of aanhouding of verwijdering uit het stadion (dit wordt moeilijker vanwege de omvang en met name de hoge publieksdichtheid van de groep).

Het risico op *vallen* en *crowd surges* kan gereduceerd worden door safe standing oplossingen aan te brengen. De KNVB-Richtlijn genaamd “Veilig staan in voetbalstadions 2023” geeft hier exacte inrichtingseisen voor (fysieke maatregelen) en eisen ten aanzien van de veiligheidsorganisatie (stewarding en beveiliging).

3.2.5 Sectorscheiding Noordtribune ter voorkoming migratie/overcrowding

Als hiervoor aangegeven is de Noordtribune, en dan met name de vakken D t/m G, feitelijk in gebruik als staanvak, hoewel er geen formele status aan gegeven is. Ook zijn de vakken niet geoutilleerd om persistent staan mogelijk te maken (barriers/safe standing oplossing). We zagen in § 3.2.2 dat de

feitelijke situatie zo is, dat tijdens wedstrijden meer supporters in deze sector verblijven dan er stoelen zijn. Dit wordt veroorzaakt doordat er migratie is van de 2^e ring naar de 1^e ring. Ook geldt op de trappen in de sector een hoge publieksdichtheid terwijl deze vrij van publiek dienen te zijn in verband met de benodigde vluchtwegcapaciteit. Dit is zichtbaar op tv- en fotografische opnamen.

Wij adviseren nadrukkelijk om scheiding aan te brengen om migratie te voorkomen. Hiermee bedoelen wij een scheiding tussen 1^e ring en 2^e ring (migratie vanaf de bovenliggende tribune). Hierbij dient wel rekening te worden gehouden dat er catering- en toiletvoorzieningen moeten worden gerealiseerd op de 2e ring van de Noordtribune. Deze zijn er nu niet. Tevens is het nadrukkelijke advies om safe standing te implementeren in het gebied waar persistent gestaan wordt.

Let op: Scheiding tussen 1^e ring en 2^e ring betekent ook wijziging van instroom- en uitstroomcapaciteit (en ontruiming). Om het scheiden van Noord Boven (2^e ring) en Noord Onder (1^e ring) mogelijk te maken moet goed gekeken worden naar bouwkundige aanpassingen zoals:

- De instroomcapaciteit (wat betekent de scheiding voor de aantallen supporters per tourniquet en hoe kan de scheiding van instroom ruimtelijk gezien aangebracht worden?);
- De ontruimingsroutes en capaciteit van vluchtwegen;
- Catering en toiletvoorzieningen.

Ook hoort daar, na realisatie, aanpassing van de steward- en beveiligingsinzet bij.



Een relatief lege 2^e ring en een overcrowded situatie op de 1^e ring met volle trappen
Geen steward inzet zichtbaar.

3.2.6 Voorkomen veld betreden

Betreden van het speelveld is strafbaar volgens de huisregels van FC Groningen en de standaardvoorwaarden van de KNVB. Dit kan een extra risico voor spelers en officials zijn als een supporter slechte bedoelingen heeft. Helaas is in de voorbije periode gebleken dat dit ook een risico is in de Euroborg. Het stadion heeft een open structuur en dat is vanuit evenementbeleving prachtig, maar veiligheid-technisch resulteert dit ook in extra risico's ten aanzien van o.a. het betreden van het speelveld.

Beheersmatig moet er een doordacht, preventief plan zijn om veld betreden te voorkomen. Eén van de eerste uitgangspunten daarbij is controle hebben over de tribunevakken. Daartoe moeten stewards

en/of beveiligers op de tribunevakken aanwezig zijn. Op de Noordtribune staan momenteel supporters in een te hoge publiekscapaciteit. Hierdoor is het vrijwel onmogelijk om stewards in het vak te positioneren. Het beheersbaar houden van deze tribune is daarmee erg lastig en eventuele veld betreders kunnen alleen vanaf de veldzijde afgestopt worden omdat er geen stewards in het vak passen en/of gepositioneerd zijn. Overigens heeft dit ook raakvlakken met de kwaliteit en robuustheid van de stewards en beveiligers waar eerder in dit rapport aan wordt gerefereerd.

Aan de veldzijde zouden ook een aantal fysieke oplossingen voorzien kunnen worden. Denk hierbij bijvoorbeeld aan:

- Constructies met rekken met elastiek zoals hieronder getoond in de afbeelding van Wembley Stadium of



Maatregelen tegen veld betreden in Wembley Stadium

- Zogenaamde “schaarhekken” die uitgevouwen worden zodra de wedstrijd begint. Deze schaarhekken worden opgesteld tussen tribune en led-boarding en vormen een extra hindernis voor veld betreders. Zie de afbeelding van AS Nancy hieronder.



Inzet van zogenaamde “schaarhekken” tussen tribune en veld (AS Nancy, Frankrijk)

NB: Het ophangen van netten voor de Noordtribune 1^e ring (primair om het risico op gooien te reduceren) zal, afhankelijk van de wijze van ophangen, ook remmend kunnen werken voor potentiële veld betreders. Deze netten zullen er echter niet standaard hangen als het gedrag verbetert.

In verband met bovenstaand risico is het van belang om te vermelden dat er ook andere invalshoeken zijn: In het verleden waren veel speelvelden omgeven door hoge hekwerken, al dan niet aangevuld met prikkeldraad. Er zijn een aantal redenen om dit niet te doen:

1. Het merendeel van de supporters gedraagt zich conform de geldende normen en waarden en zit er niet op te wachten om voetbal te komen kijken in een “gevangenisomgeving”.
2. De rampen met publiek in stadions hebben ertoe geleid dat eerst de Britse overheid en kort daarna FIFA en UEFA niet meer toestaan dat speelvelden, tribunes en vakken omgeven worden door hoge hekken. Daar waar in een enkel geval nog steeds harde scheiding plaatsvindt (lees: het bezoekersvak¹⁰), moeten maatregelen dusdanig zijn dat supporters in geval van nood direct het vak kunnen verlaten.

Geen hoge hekken dus, maar wel inzet van mensen (veiligheidspersoneel), middelen en maatregelen om een veilige en beheersbare situatie te creëren.

3.2.7 Gooien van voorwerpen naar het veld

Als het gaat om de scheiding tussen veld en tribunes is tegenwoordig ook een ander aspect van belang: het gooien van voorwerpen en/of dranken naar het veld. Het afgelopen jaar heeft dit geleid tot een aangescherpte norm vanuit de KNVB. Komend seizoen zal deze norm mogelijk worden aangepast, maar in geval dat er personen geraakt worden, zal definitief staken van de wedstrijd nog steeds het gevolg zijn. Het definitief staken van wedstrijden heeft direct gevolg voor de openbare orde en veiligheid en daarmee komt dit tevens in het domein van de burgemeester. Het preventief nemen van maatregelen (lees: aanbrengen van netten) is een logische stap om dergelijke situaties te voorkomen.

Vanzelfsprekend is het aanbrengen van netten geen publieksvriendelijke (Gastvrij voetbal is een pijler!) maatregelen, maar technisch kan het ook zo uitgevoerd worden dat de maatregel ingezet wordt als daar aanleiding voor is (zgn. flexibel net)¹¹. Ook geldt dit risico bij FC Groningen maar op één plaats: de 1^e ring van de Noordtribune.

3.2.8 Toegangscontrole en vaststellen identiteit

Het systeem van automatisch toegangscontrole beoogt binnenkomst van ongewenste personen (lees: stadionverbod houders en personen zonder toegangsbewijs) tegen te gaan en het aantal supporters in de sector te beheersen (voorkomen overcrowding). FC Groningen heeft een elektronisch ticketsysteem. Met scanners worden alle tickets gecontroleerd op geldigheid bij de tourniquets voorafgaand aan binnenkomst. Dit zegt overigens niets over de identiteit van de persoon die de ticket aanbiedt, maar alleen over de persoon die de ticket gekocht heeft. In § 3.4.3 staat beschreven dat FC Groningen wel aan het onderzoeken is of er een ID op het ticket gezet kan worden c.q. aan tickets gekoppeld kan worden zodat 1 op 1 controle mogelijk is.

Het Euroborg stadion is ingericht met sectorscheidingen (Noord, Oost, West, Zuid, bezoekersvak) waardoor het voor supporters niet mogelijk is om binnen het stadion naar andere sectoren te gaan. Er vindt binnen de sectoren alleen geen controle plaats wanneer supporters de tribunes en de vakken

¹⁰ In de UK is zelfs ook in geval van bezoekersvakken het toepassen van hekken niet toegestaan. Daar vormen linies stewards de scheiding tussen uit- en thuis supporters.

¹¹ FC Groningen geeft aan dat “flexibel” beperkt is omdat het opzetten van de constructie tijd vergt. Het zou wel bij wijze van maatregel ingezet kunnen worden bij de volgende wedstrijd na incidenten in een eerdere wedstrijd.

betreden of controle op de trappen tussen de 1^e en 2^e ring. Supporters kunnen zodoende vrij bewegen tussen de 1^e en 2^e ring en plaatsnemen waar men wil. Dit zorgt voor het migreren naar de Z-Side/Noordtribune omdat supporters graag onderdeel willen zijn van deze groepering en op kunnen gaan in de grote(re) groep (waardoor de eerder genoemde risico's op te hoge publieksdichtheid en het bijna onmogelijk maken van het optreden van de veiligheidsorganisatie optreedt). In § 3.2.4 wordt al aangegeven dat een scheiding tussen 1^e en 2^e ring een benodigde maatregel is om de risico's op de betreffende vakken 1^e ring Noord te kunnen gaan beheersen.

3.3 Samenwerking tussen ketenpartners

Uit het onderzoek komt een duidelijk "kantelpunt" naar voren. Waar volgens respondenten de samenwerking altijd goed verliep is gedurende het voorbije seizoen de spanning toegenomen en zijn er incidenten voorgevallen waardoor de samenwerking moeizaam geworden is. Een algemene observatie is dat *samenwerken* altijd eenvoudig is zolang alles loopt zoals het moet en er nagenoeg geen, of slechts kleine, incidenten zijn (zoals dat voorheen was bij FC Groningen). Echter, de mate van verbondenheid en bereidheid tot samenwerken wordt pas echt duidelijk zodra het "systeem" onder druk komt te staan; iets wat de voorbije maanden is gebeurd in Groningen in de vorm van een forse serie incidenten. Dit heeft nadrukkelijk ook het onderling vertrouwen aangetast, zo is onze observatie.

Gebrek aan onderling vertrouwen leidt tot een gebrekkige veiligheidsorganisatie en een gespannen onderlinge relatie; iets wat juist voorkomen moet worden en wat één van de doelstellingen is van het Lokaal Convenant Voetbal; een gezamenlijk stuk waarin afspraken over samenwerken, taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden, maar ook overleg en communicatie vastgelegd moeten zijn en waar de gemeente als regisseur regie over moet blijven voeren om het systeem op professionele wijze scherp, vaardig en intact te houden.

3.3.1 Regierol gemeente en samenwerking

In het kader van de regierol heeft de gemeente de taak om de ketenpartners binnen het *Lokaal Convenant Voetbal* geregeld rond de tafel te krijgen en toezicht te houden op veiligheid (waaronder bespreking van de inhoud van de Veiligheidsverklaring, waarvan de Burgemeester medeondertekenaar is) en hieromtrent ook te rapporteren als dit nodig is. Het is van belang dat deze regierol door alle partijen erkend wordt, maar ook duidelijk ter hand genomen wordt. Het managen van verwachtingen over en weer is daarvan onderdeel. Dat laatste wordt niet altijd zo ervaren door betrokkenen. Wij signaleren op een aantal fronten dat partijen niet altijd helder voor ogen hebben wat men kan verwachten van de partners, wat de mogelijkheden, maar ook (juridische) beperkingen en posities zijn en hoe dit gezien moet worden in de samenwerking c.q. welke gevolgen dit kan hebben.

De samenwerking verloopt operationeel goed. Echter, van belang hierbij is de observatie dat er op een aantal onderdelen een gebrek aan aansluiting wordt gesignaleerd tussen het strategisch en besluitvormend niveau enerzijds en het operationeel niveau anderzijds, ook binnen de betrokken organisaties.

FC Groningen geeft aan een aantal casussen te hebben ervaren waarbij op operationeel niveau (club en politie) zaken voorbereid hadden en hier commitment over hadden (en binnen haar organisatie en stakeholders draagvlak is verkregen) terwijl vervolgens binnen de driehoek op onduidelijke gronden een andere richting wordt gekozen¹², hetgeen ten koste gaat van het draagvlak van die besluitvorming.

¹² Het is evident dat, gezien de voorbije periode met veel incidenten, de lokale driehoek vanuit haar rol ingrijpende besluiten heeft moeten nemen in het kader van de Openbare Orde en Veiligheid.

Vanuit de driehoek is de regie de voorbije maanden steviger opgepakt, omdat in het verleden zich een werkwijze gevormd heeft, met afspraken op operationeel niveau waar, naar mening van de driehoek, het gedrag van supporters in relatie tot veilig voetbal als geheel, onvoldoende belicht werden. Het afgelopen half jaar is dit onder druk van de incidenten nadrukkelijker ter hand genomen en heeft de driehoek haar verantwoordelijkheid genomen. Het effect was dat de regie steviger in handen lag van de driehoek, ongewenst gedrag beter is aangepakt en de club op zijn verantwoordelijkheden is gewezen. Dit heeft soms geleid tot de door FC Groningen benoemde operationele ingrepen en/of aanpassingen.

Een goede structuur voor communicatie, overleg en besluitvorming is extreem belangrijk (van operationeel, naar tactisch, naar strategisch niveau en andersom). Goede communicatie en efficiënte informatie deling gelden als absolute voorwaarden voor effectief samenwerken.

3.3.2 Basis voor samenwerking is het Lokaal Convenant Voetbal

Centraal stuk voor samenwerking en de gemeentelijke regierol is het Lokaal Convenant Voetbal. Het advies is om dit verouderde convenant op korte termijn met alle partners te herijken en de inhoud aan te passen aan de huidige situatie en rolverdeling. Het bijkomend advies in dit kader is om ook de taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden goed vast te leggen, zodat ook de invulling en omvang van de regierol helder is bij alle partijen. Onderdeel daarvan zijn vanzelfsprekend ook de overlegstructuren en de informatie-uitwisseling. Ketenpartners in veiligheid die het Lokaal Convenant Voetbal in 2019 gesloten en ondertekend hebben zijn:

- De burgemeester van Groningen;
- De officier van justitie, arrondissement Groningen;
- De politiechef van de Eenheid Groningen;
- De algemeen directeur van FC Groningen;

Eerder merkten wij al op dat de supporters niet betrokken zijn in het Lokaal Convenant Voetbal; iets wat in andere steden vaak wel het geval is en waar wij voorstander van zijn.

Opmerking in dit verband is dat het Openbaar Ministerie (OM) in 2021 gemotiveerd aangegeven heeft waarom het OM destijds niet kon overgaan tot ondertekening van de versie die voorlag. Dit heeft destijds niet geleid tot verdere bespreking, maar het OM is, net als de andere partijen, overtuigd van de noodzaak om het verouderde convenant nu snel te herijken en vast te stellen. Ook eerdere bezwaren ten aanzien van het landelijke systeem KVV¹³ zijn opgelost met dien verstande dat goed gekeken moet worden naar de regels omtrent privacy- en informatiedeling. Daarnaast heeft het OM recent het landelijk KVV-convenant ondertekend.

3.3.3 Overlegstructuren

Vanuit FC Groningen heeft de Manager Veiligheid contact met de twee gemeenteambtenaren die over voetbalveiligheid gaan en onderhoudt de algemeen directeur de contacten met de burgemeester. Op het moment dat er een voetbalvierhoek georganiseerd wordt is, naast de algemeen directeur van FC Groningen, de Manager Veiligheid aanwezig. Op operationeel niveau is er een tweewekelijks overleg

¹³ De KNVB en clubs werken nauw samen met het Openbaar Ministerie (OM) en de politie. Deze organisaties wisselen gegevens uit van personen die zich schuldig hebben gemaakt aan voetbal gerelateerde delicten. Dit gebeurt in het Ketenvoorziening Voetbal (KVV). Het KVV is een landelijke database met gegevens van overtreeders. Het Centraal Informatiepunt Voetbalvandalisme (CIV) beheert dit systeem. Voor de regels over de uitwisseling van gegevens tussen deze organisaties is de *Gedragscode gegevensverwerking Stadionverboden* opgesteld.

met gemeente, de Manager Veiligheid FC Groningen, de politie voetbal coördinator waar ook de operationeel directeur bij aansluit. Tevens is er een overleg tussen gemeente en club, om op operationeel niveau casusoverleg en PGA¹⁴-overleg te voeren.

Ten behoeve van de wedstrijdvoorbereiding is bijna dagelijks contact tussen de Manager Veiligheid en de voetbal coördinator van politie, zodat gedurende de hele week informatie gedeeld wordt. Dat loopt prima. De gemeente is hier geen onderdeel van en hoeft dat ook niet te zijn, mits de essentiële zaken die voortkomen uit de genoemde operationele overleggen wel gedeeld worden met de gemeente; ook hier geldt dat elkaar blijven informeren van belang is! De gemeente is immers ook de toestemming-/vergunningverlener van de te spelen thuiswedstrijden.

Tot slot is er één keer per twee maanden veiligheidsoverleg in brede zin waar ook Stadsbeheer, Verkeer, brandweer en GHOR bij de bestaande partners aansluiten. Dit is een overstijgend overleg wat niet gaat over operatie maar op hoger niveau beschouwt hoe het gaat en wat er eventueel aangepast moet worden in de samenwerking. Er kan dus worden geconcludeerd dat in de laatste maanden alle overleggen op operationeel, tactisch en strategisch drie(vier)hoeks niveau zijn ingericht.

Wij spraken in de inleiding van dit deel over het “kantelpunt”. Dit heeft ook de overlegstructuur beïnvloed. Parallel aan de verandering in de samenwerking vanaf het najaar 2022 (door de urgentie vanuit een toename van gesignaleerde incidenten waardoor de driehoek zich intensiever is gaan bemoeien met de operatie) zijn tweewekelijkse overleggen georganiseerd op initiatief van de gemeente om beter vinger aan de pols te kunnen houden en een actueel beeld te hebben van de ontwikkelingen. Deze overlegstructuren waren er dus in voorgaande voetbalseizoenen niet omdat men (veiligheidspartners en FC Groningen) het belang hier in mindere mate van zag terwijl het misschien net zo nodig was als afgelopen voetbalseizoen om bepaalde patronen en ontwikkelingen van supportersgroeperingen te herkennen en hier mee aan de slag te gaan door o.a. PGA onderzoeken en gesprekken met supportersgroeperingen.

3.3.4 Toestemmingsbesluit

In Groningen verleent de burgemeester toestemming om betaald voetbalwedstrijden te spelen op basis van een toestemmingsbesluit ingevolge de APV. In het landelijke “*Handelingskader aanpak ongeregelde rondom betaald voetbalwedstrijden voor gemeenten*” wordt in hoofdstuk 3 aanbevolen om te werken met een vergunningstelsel. Het handelingskader stelt:

Soms blijkt veiligheid in de afweging van belangen aan het kortste eind te trekken. Gevolg is dat maatregelen in de praktijk soms zodanig worden ingevuld c.q. uitgevoerd dat de facto geen of onvoldoende maatregelen worden genomen. De burgemeester is belast met het toezicht op de naleving van de vergunningsvoorwaarden die gesteld zijn aan de organisator om een wedstrijd te mogen spelen. Als de organisator hierin in gebreke blijft moet de burgemeester hier gevolgen aan verbinden. De primaire verantwoordelijkheid om te voldoen aan alle voorwaarden ligt bij de organisatoren en dus bij de betaald voetbalclubs en de KNVB. Om deze taak van de overheid te versterken is het aan te bevelen dat in alle gemeenten met één of meer BVO's voorafgaande aan het seizoen iedere BVO een vergunning voor de competitie- beker- oefen- en eventuele Europese wedstrijden bij de burgemeester moet aanvragen. De vergunning kan worden afgegeven per wedstrijd, per seizoenhelft of per seizoen. Het is aan gemeenten zelf te bepalen waar voorkeur voor is.

¹⁴ Persoon Gebonden Aanpak

In Groningen kent de Algemeen Plaatselijke Verordening onder afdeling 7 Evenement in artikel 2:21 lid 5 een regeling voor betaald voetbalwedstrijden. Op basis van lid 1 van dit artikel moet FC Groningen melding maken bij de gemeente voor het mogen spelen van betaald voetbalwedstrijden.

Lid 6 biedt de mogelijkheid aan de burgemeester om wedstrijden (alsnog) te verbieden:

- a. Uit vrees voor het ontstaan van ernstige verstoring van de openbare orde en veiligheid; of
- b. Indien de aan de vergunning verbonden voorschriften niet worden nageleefd of
- c. Er überhaupt geen melding gedaan is conform lid 1.

Als blijkt dat de BVO niet voldoet aan de voorwaarden kan de toestemming dus geweigerd of ingetrokken worden. Theoretisch is dit dus ook mogelijk als de club te weinig stewards inzet of zich bijvoorbeeld niet houdt aan de ticketverkoopvoorwaarden.

Als wij inhoudelijk naar de toestemming vanuit de gemeente kijken zien wij dat de voorschriften melding maken van het feit dat *de BVO verplicht is om de veiligheidsvoorschriften van de KNVB, waarvan door het bestuur betaald voetbal geen dispensatie is verleend, in het belang van openbare orde en veiligheid na te leven*. Voorts zien wij dat de voorschriften zich deels richten op de bezoekende supporters (combi-regeling), deels gaan over een veiligheidscheck (met name Noordtribune), sfeeracties en tot slot over de fanpleinen.

Wij zouden adviseren om de schuingedrukte tekst te herzien en specifiek te maken ("Licentie eisen in relatie tot veiligheid en stadion, alsook de voorschriften uit het Handboek Competitiezaken KNVB in relatie tot stadion en veiligheid"). Daarnaast benoemt het handelingskader de onderdelen die in de vergunning kunnen worden opgenomen. Hier kan ook naar gekeken worden bij herijking van het proces en de vorm.

Tot slot adviseren wij in dit verband om verantwoordelijkheden neer te leggen waar deze thuis horen. Een voorbeeld is dat de club als organisator van het evenement zorg moet dragen dat spandoeken die meegebracht worden voldoen aan de regels en niet aanstootgevend, discriminerend en/of beledigend zijn. De club moet dit bij de toegangscontrole controleren en niet de gemeente of politie. De politie kan in bepaalde gevallen wel ter assistentie geroepen worden. Als de club niet voldoet aan haar zorgplicht is dat initieel strijdig met de vergunning die door de gemeente verstrekt wordt en waar gemeente (en deels politie) toezicht op houdt, maar gezamenlijk moet ook goed uitgezocht worden HOE dit kon gebeuren en wat nodig is om dit in de toekomst te voorkomen. (Denk aan verbeteren visitatie door extra training en het voorkomen van ongeoorloofde binnenkomst van personen of goederen in het stadion als beschreven in § 3.4.2). Dit is ook conform de werkwijze van de KNVB die clubs bestraft bij het tonen van dergelijke spandoeken.

3.3.5 Stadion(omgeving)verboden en privacyregels

FC Groningen geeft aan dat er ongeveer 90 lopende stadionverboden zijn en op het moment van het houden van de interviews voor ons onderzoek zaten er nieuwe aanvragen van stadionverboden, aangemeld door de club of het OM (30), in het proces richting de KNVB die deze landelijke stadionverboden uitvaardigt. De club verwacht zo'n 120 à 130 stadionverboden te hebben aan de start van het nieuwe seizoen. Dit zijn dus allen landelijke stadionverboden.

Er is geen *stadionverbodencommissie* meer actief sinds 2020. Die commissie bleek niet effectief omdat de commissieleden hun rol niet goed uitvoerden. Er is nu een beleid gemaakt waarbij met kleuren wordt aangegeven of een individu een waarschuwing krijgt, een maatregel of een landelijk stadionverbod. Aangegeven wordt dat zeker de laatste periode sprake was van zero tolerance: iedereen die zich misdroeg werd uitgesloten door middel van een landelijk stadionverbod. Verweer en beroep was mogelijk, maar hielp effectief niet omdat er geen ruimte voor dispensatie was onder de

geldende omstandigheden. FC Groningen geeft aan volgend seizoen wel weer graag anders te willen beginnen, dus meer in contact met supporters, maar men wil niet met de specifieke groep probleemveroorzakers in gesprek; daar blijft de zero tolerance lijn voor gelden.

De keten rond stadionverboden bleek uit ons onderzoek lang niet altijd voldoende gesloten; aangegeven wordt dat doorlooptijden vaak veel te lang zijn en FC Groningen geeft aan dat het KNVB proces te lang duurt. Ook doorlooptijden bij het OM kunnen lang zijn. Lange doorlooptijden leiden tot een situatie waarbij “tijdelijke lokale stadionverboden” (in afwachting van het definitieve landelijke stadionverbod) een grote frustratie worden en voor de club lastig “houdbaar” zijn. Ook is het doorpakken met bestuurlijke omgevingsverboden een blijvend aandachtspunt. De gemeente geeft aan dat wanneer de informatie over het opleggen van een stadionverbod wordt gedeeld, het proces voor het opleggen van een omgevingsverbod direct wordt gestart, vrijwel altijd binnen een week. Omdat dit traject aan de zijde van de club soms al langdurig wordt ervaren is ook hier afstemming en communicatie een effectief middel.

Als het gaat om gegevensuitwisseling en de AVG-privacywetgeving moeten de partners kritisch kijken wat er, gegeven de regelgeving, mogelijk is om de feitelijke situatie te bespreken. In Oost-Nederland is hiertoe bijvoorbeeld een Convenant Gegevens uitwisseling gesloten. Wij adviseren om dit convenant op te vragen en te gebruiken om afspraken vast te leggen.

Convenant gegevensuitwisseling betaald voetbal Oost-Nederland

Partijen:

- de politie, eenheid Oost-Nederland;
- het openbaar ministerie, arrondissementsparket Oost-Nederland;
- de burgemeester van de gemeente Almelo;
- de burgemeester van de gemeente Arnhem;
- de burgemeester van de gemeente Deventer;
- de burgemeester van de gemeente Doetinchem;
- de burgemeester van de gemeente Enschede;
- de burgemeester van de gemeente Nijmegen;
- de burgemeester van de gemeente Zwolle;
- de betaald voetbalorganisatie Heracles Almelo;
- de betaald voetbalorganisatie BV Vitesse;
- de betaald voetbalorganisatie Go Ahead Eagles;
- de betaald voetbalorganisatie De Graafschap;
- de betaald voetbalorganisatie FC Twente;
- de betaald voetbalorganisatie NEC;
- de betaald voetbalorganisatie PEC Zwolle.

Deelnemende partijen Convenant gegevensuitwisseling Oost-Nederland

Het *Stadionomgevingverbod (SOV)* is een bestuurlijke maatregel uit de “tool-box” van de burgemeester. Op deze wijze kan het personen die de openbare orde verstoord hebben, verboden worden om zich in de omgeving van het stadion te bevinden op wedstrijddagen (3 uur voor start t/m 3 uur na einde). Effectief toepassen (en controleren) van deze maatregel helpt om rust en orde rond het stadion te bewerkstelligen. APV Groningen, artikel 2:22 geeft aan:

1. De burgemeester kan aan een persoon schriftelijk het verbod opleggen zich op te houden in de omgeving van het stadion vanaf 3 uur voor het vastgestelde aanvangstijdstip tot 3 uur na afloop van voetbalwedstrijden van de organisator. Het verbod geldt voor een bepaalde periode die niet langer is dan 2 jaar.
2. De burgemeester kan overgaan tot het opleggen van het in het vorige lid bedoelde verbod nadat vast is komen te staan dat de persoon de openbare orde in het stadion of in de omgeving van het stadion heeft verstoord op een dag dat een wedstrijd van de organisator wordt gespeeld. Tevens kan dit verbod worden opgelegd aan personen aan wie een stadionverbod is opgelegd.

In Groningen wordt actief gebruik gemaakt van de mogelijkheid om SOV'n op te leggen. De gemeente geeft aan in het afgelopen seizoen tientallen SOV'n opgelegd te hebben. In alle gevallen zijn de opgelegde landelijke stadionverboden gevolgd door een SOV vanuit de gemeente. De gemeente versterkt in principe elk stadionverbod met een SOV.

3.4 Overige relevante aspecten

Voorgaande paragrafen gingen in op de gestelde vraag. Er zijn een aantal aspecten die direct of indirect ook verband houden met de (actuele) veiligheidssituatie of -organisatie. Deze zijn in deze paragraaf opgenomen.

3.4.1 Bedreiging van personen

Gedurende het onderzoek signaleerden wij verschil in beleving als het gaat om de mening of in bepaalde situaties wel of geen bedreigingen geuit zijn door supporters aan medewerkers van de club. De club geeft aan geen bedreigingen te ervaren en geen meldingen gehad te hebben van medewerkers, stewards of beveiligers. Wel geeft de club aan dat de voetbaleenheid de zogenaamde "kop van jut" geworden is. Dat als gevolg van een aantal incidenten. Politie heeft een ander beeld en geeft aan dat zij wel signalen hierover hebben gekregen maar hier in gesprekken met de club ontkennend op wordt gereageerd. Er zijn geen concrete zaken en/ of aangiften hieromtrent in onderzoek bij de politie. Dit verschil in opvatting is opmerkelijk.

Wij nemen de vrijheid om hier vanuit eigen perspectief op te reflecteren: Wij begrijpen dat informatie soms achtergehouden wordt omdat er angst is of er andere belangen spelen. Ook kan de definitie van bedreiging verschillen of verschillend uitgelegd worden. Binnen een gezamenlijke aanpak past dit echter niet. Alleen gezamenlijk optrekken en optreden is op langere termijn succesvol om het probleem effectief te bestrijden en om controle te hebben over het stadion (lees: supporters) tijdens wedstrijden. Dat betekent dat het soms erg lastig is voor personen (of zelfs gezinnen)¹⁵ om hier melding van te maken, maar op langere termijn is dit wel dé succesfactor die bepalend is. Een bijkomende voorwaarde is dat, als er problemen spelen, ook capaciteit en aandacht is bij club, politie en Openbaar Ministerie om dit direct effectief op- en aan te pakken. Dit vereist een open houding, samenwerking en onderling vertrouwen.

3.4.2 Security van het stadion

In het onderzoek werd benoemd dat het vermoeden bestaat dat supporters mogelijk beschikken over sleutels van het stadion en zodanig ook hun eigen opslagfaciliteit in kunnen, wat betekent dat er kansen zijn dat ongewenste materialen het stadion in zouden kunnen komen. Ook zou binnenkomst via het supportershome en de parkeergarage mogelijk zijn. Wij weten niet wat in alle realiteit het risico op illegale binnenkomst van mensen of goederen is, maar het is evident dat het van belang is om de veiligheidsring gegarandeerd gesloten te houden teneinde dit te voorkomen, eventuele "lekken" samen te onderzoeken teneinde gezamenlijk een goed gevoel te hebben over de "veilige buitenring". Dit betekent dat goed bekeken moet worden waar deze risico's mogelijk gelden en gekeken moet worden of bepaalde risicogebieden fysiek aangepast moeten worden (afsluiten of slot vervangen), of dat er op bepaalde momenten toezicht moet zijn bij deze gebieden.

¹⁵ Bijvoorbeeld omdat er aangifte gedaan moet worden om het probleem effectief te tackelen.

3.4.3 Beperken aankooprecht bepaalde personen

De gemeente heeft FC Groningen nadrukkelijk verzocht om bepaalde personen (lees: bepaalde probleemsupporters) uit te sluiten voor de aankoop of verlenging van een seizoenkaart. De gemeente geeft aan dat FC Groningen dit zou kunnen doen op basis van huishoudelijk reglement of ticketverkoop voorwaarden en dat dit juridisch mogelijk moet zijn. Tevens werd gesteld dat de burgemeester de club daartoe opdracht kan geven middels een voorwaarde in de wedstrijdvergunning (het Toestemmingsbesluit). Wij merken op dat het uitsluiten van personen door private partijen (in dit geval de club) goed onderbouwd en gemotiveerd moet worden om ook juridisch houdbaar te zijn. FC Groningen neemt in potentie een juridisch risico als deze onderbouwing er niet, of onvoldoende blijkt te zijn.

3.4.4 Vaststellen ID personen voorafgaand aan binnenkomst

FC Groningen onderzoekt de deelname aan de pilot van de KNVB in samenwerking met SportInnovator met betrekking tot implementatie van *Identify Based Access* waarbij te allen tijde helder moet zijn wie zich op de tribune begeeft (middels persoonsgebonden kaarten gekoppeld aan een ID waarbij de kaarten overdraagbaar zijn aan ook weer geregistreerde personen). Het voordeel is dat dan controleerbaar wordt wie de persoon is die in het stadion is. Seizoenkaarten moeten wel overdraagbaar zijn- en blijven in de privé sfeer. Dit wordt vervolgd.

3.4.5 PGA en dadergericht aanpak Groningen

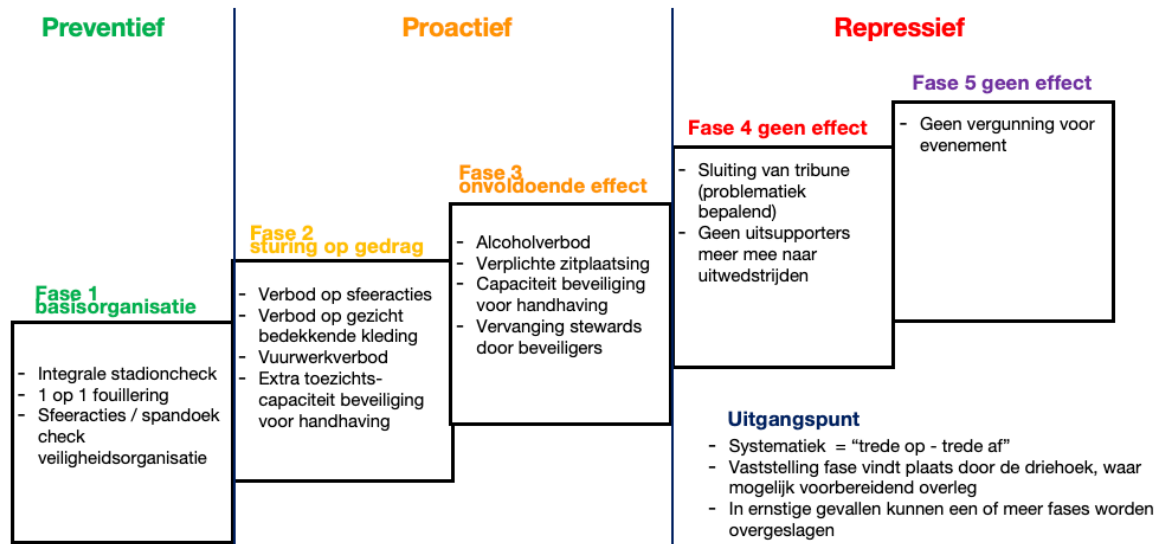
Niet onderschat moet worden wat het risicoprofiel is van de diverse fracties binnen de FC Groningen harde kernen. Er zit een hoge geweldsfactor in en de dreiging en bedreigingen moeten uiterst serieus genomen worden. Ook hier geldt dat het van belang is om de **rijen te sluiten en gesloten te houden!** Zolang er discrepantie zit tussen de **partners** blijven supporters(groepen) mogelijkheden zien om hun eigen belang te dienen en doelstellingen te bereiken, desnoods met bedreiging of geweld.

In alle realiteit is, gegeven wat er allemaal gebeurd is het voorbije seizoen binnen en buiten het stadion en de problemen die dit gewelddadig gedrag veroorzaakt hebben, opgeteld bij het gegeven dat de supporters die de problemen veroorzaken niet willen praten en/of luisteren, noch bereid zijn om zich te gedragen, de **enige route richting oplossing het hanteren van een rechte, strenge lijn is.** Iedere vorm van norm overschrijdend gedrag moet daarbij gezamenlijk afgekeurd en aangepakt worden waarbij opsporing, identificatie en uitsluiting (en waar mogelijk strafrechtelijke aanpak) de doelstelling moet zijn; de dadergerichte aanpak. Daar is gezamenlijk optreden een voorwaarde voor!

3.4.6 Escalatieladder Betaald Voetbal Evenementen

Wij ontvingen tijdens het onderzoek onderstaand concept “Escalatieladder Betaald Voetbal”:

Escalatieladder betaald voetbal evenement



NB: wij hebben zelf het onderscheid preventief, proactief en repressief aangebracht om het model beter te begrijpen.

Wij begrijpen uit deze systematiek dat er bij goed gedrag veel mogelijk is, maar bij incidenten er steeds een “trede” bij komt en beperkingen en maatregelen voor de club steeds intensiever en zwaarder worden. Als er dan weer enige tijd rust en orde heerst kan er, na consensus in de Lokale driehoek, weer een trede “afgeschaald” worden.

In relatie tot ons onderzoek en al hetgeen eerder beschreven is maken wij hierbij de volgende opmerkingen:

- Op dit moment zitten de supportersvertegenwoordigingen niet aan tafel terwijl een groot deel van de maatregelen en beperkingen zich wel richten op/tegen de supporters. Met name de supporters zelf zouden moeten begrijpen op basis van “wat” maatregelen verzwwaard worden.
- FC Groningen wordt betrokken in de escalatieladder door mogelijk voorbereidend overleg te hebben. Expliciet is afgesproken dat in de tweewekelijkse overleggen evt. maatregelen worden besproken en voorbereid voor de driehoek, indien daarvoor tijd is. Uiteindelijk ligt de beslissing bij de driehoek, waar FC Groningen geen deel van uitmaakt. Communicatie en afstemming zal ook hier weer van eminent belang zijn!
- FC Groningen is de adressant van de boodschap (verzwaring van maatregelen en uitbreiding van beperkingen bij opschaling) en de club moet dit communiceren en uitvoeren.
- In deze opzet worden samenwerking/gezamenlijkheid en uniformiteit qua boodschap en communicatie belangrijker dan ooit!
- De KNVB standaardvoorwaarden geven al aan dat gezichtsbedekking verboden is in artikel 8.9. Ook vuurwerk is verboden zodat stap 2 beperkt is tot het verbod op sfeeracties.

4 Aanbevelingen en benodigde acties

Uit hoofdstuk 2 en 3 vloeien een aantal aanbevelingen c.q. benodigde acties voort die wij hieronder achter elkaar gezet hebben.

4.1 Aanbevelingen Veiligheidsorganisatie en samenwerking

Aanbeveling 1: De aanbeveling is om zo spoedig mogelijk (waar mogelijk al eerder dan 1 augustus 2023) een VC in vaste dienst te nemen zodat er voldoende arbeidscapaciteit ontstaat op de afdeling veiligheid en het “inwerken” al kan starten in aanloop naar het seizoen 2023-2024. Het is duidelijk dat er weinig kandidaten zijn op de huidige arbeidsmarkt, maar gezien de omstandigheden is dit een belangrijke prioriteit.

Aanbeveling 2: Probeer door een permanente actieve wervingscampagne meer stewards te werven en kijk goed naar kwaliteit.

Aanbeveling 3: Een *lesson learned* is dat op harde kerntribunes:

- Vooral beveiligers en stewards moeten werken die zelf niet afkomstig zijn uit de wijken waar de supporters ook wonen;
- Overwegend ervaren evenementbeveiligers moeten werken die ook geschikt zijn om tijdens evenementen in flexteams te werken (en dus ook fysiek wat meer vaardig zijn).
- Er moet vanuit de organisatie absolute duidelijkheid zijn: fout is fout en er bestaat geen grijs! Dit betekent ook dat de club en alle veiligheidspartners rijen moeten sluiten en back-up en opvolging moeten verzorgen. Als dit niet gebeurt is de steward/beveiligers, maar als zodanig ook de hele integrale veiligheidsorganisatie, kansloos.

NB: Bovenstaande zou kunnen impliceren dat er, gegeven de huidige situatie, (tijdelijk) gekozen zou moeten worden voor een andere beveiligingsleverancier die het beveiligingspersoneel levert voor de Noordtribune.

Aanbeveling 4: Het is goed dat de club besloten heeft te gaan investeren in weerbaarheidstrainingen voor de stewards/in te zetten beveiligingspersoneel. Tegelijkertijd is de weerbaarheid van het ingehuurde beveiligingspersoneel een aandachtspunt dat de leverancier van beveiligingsdiensten zelf op moet pakken. FC Groningen huurt beveiligers in, betaalt daarvoor en mag dan ook verwachten dat de leverancier beveiligers levert die qua competenties en profiel passen bij de doelgroep op tribunedelen waar zij ingezet worden. Het advies in deze is om dit nauwlettend te monitoren en bij voortdurende te bespreken met de leverancier.

Aanbeveling 5: Hoewel FC Groningen gedegradeerd is, is de verkoop van seizoenkaarten historisch hoog. Het stadion zal komend seizoen dus goed bezet zijn met seizoenkaarthouders. Tegelijkertijd vormen de recente incidenten een situatie waarbij strak gemanaged moet worden om weer “in control” te komen. Daartoe is het van groot belang om een eenduidig beeld te hebben van de minimale inzet van stewards en beveiligers bij wedstrijden; bij voorkeur gedifferentieerd per risiconiveau (A, B of C-wedstrijden). Alleen dan kan goed vergund en gericht toezicht gehouden worden en verwachtingen over en weer worden gemanaged. Een hulpmiddel is een zogenaamd “stewardinzetplan” (ook wel: steward DOT-plan); een (grafisch) overzicht van de inzet per fase (instroom, wedstrijd en uitstroom) en de exacte posities.

Wij adviseren dan ook om, boven op de eerder geformuleerde Veiligheidsverklaring, gezamenlijk alsnog de vaststelling van de minimale inzet per risicoclassificatie te bepalen voorafgaand aan het

seizoen 23/24. Dit omdat door de degradatie en de recente incidenten inzichten mogelijk veranderd zijn, maar ook om gezamenlijk per wedstrijdfase onomstotelijk vast te stellen wat de inzet per fase is zodat over en weer verwachtingen helder zijn en ook de politie hiervan uit kan gaan (en kan plannen waar zij in geval van incidenten moeten versterken).

Aanbeveling 6: De WPBR¹⁶ dicteert bevoegdheden van beveiligers en stewards. Conform regelgeving mag een “service vrijwilliger” geen privaatrechtelijke oppervlakkig veiligheidsfouillering uitvoeren (NB: ook beveiligers in opleiding onder toezicht van een bevoegd docent mogen fouilleren, mits er goede afspraken zijn over het aantal per toezichthoudend docent). Omwille van duidelijkheid en wederzijds begrip is het goed om hier heldere afspraken over te maken en deze vast te leggen in het wedstrijddraaiboek (aantallen, taken en begeleiding).

Het advies is om de Afdeling Korpscheftaken van de politie ook geregeld toezicht te laten houden op de uitvoering van de WPBR (aanwezigheid en geldigheid steward- en beveiligerslegitimatiebewijzen).

Aanbeveling 7: Herijk het Lokaal Convenant Voetbal en actualiseer het jaarlijks en tracht daarbij de supportersverenigingen te betrekken. Aandachtspunten hierbij:

- Ga uitgebreid in op Taken, Verantwoordelijkheden en Bevoegdheden;
- Spreek over open communiceren en samenwerking op basis van gelijkwaardigheid.
- De sleutels hiervoor zijn
 - o eerlijke en juiste informatie- uitwisseling,
 - o het durven benoemen van de problematiek &
 - o uit voeren wat met elkaar wordt afgesproken.
- Bespreek mogelijkheden en beperkingen van alle stakeholders zodat verwachtingen reëel zijn.
- Respecteer het feit dat OOV-verantwoordelijkheden breder zijn dan alléén de belangen in het verband van de onderlinge samenwerking, en dat dit betekent dat er soms besluiten nodig zijn die niet in het belang zijn van alle betrokken stakeholders rond voetbalwedstrijden.
- In relatie tot communicatie is ook de gezamenlijkheid van externe communicatie een belangrijk bespreekpunt!

Aanbeveling 8: Het is van belang om, in het proces van herijking van het Lokaal Convenant, gezamenlijk een visie te ontwikkelen omtrent de supportersvertegenwoordiging. Wij kunnen ons voorstellen dat er, gelijk aan situaties elders in Nederland, een paar keer per jaar een supportersvertegenwoordiging aansluit bij de Voetbalvierhoek (of een deel van die meeting). Dat kan de SLO zijn, maar dat kan ook de SLO zijn met wisselende vertegenwoordigers van supportersgroeperingen. Een verdere aanbeveling is om supporters te betrekken bij het Lokaal Convenant Voetbal is om gezamenlijk (dus allemaal!) als voorwaarde te stellen dat supportersgroepen voor een positieve benadering en veiligheid gaan en wangedrag van medesupporters afkeuren.

Aanbeveling 9: maak vanuit FC Groningen steeds en vooraf duidelijk welke trajecten SLO’s uitvoeren met supporters en wat daar bij hoort (bijvoorbeeld tickets beschikbaar stellen, een alternatief traject laten uitvoeren etc.). Dit voorkomt onbegrip. Overigens kan het ook zo zijn dat de veiligheidspartners verschillen van mening over de keuzes. Bespreek ook dat eerlijk en open (Agree to disagree).

Aanbeveling 10: Volg het *“Handelingskader aanpak ongeregelheden rondom betaald voetbalwedstrijden voor gemeenten”*: Dit betekent dat wordt geadviseerd om een vergunningplicht op te nemen. Een vergunningplicht is een steviger instrument om vooraf duidelijke eisen te stellen, hierop controle te houden en op te kunnen treden tegen het niet naleven van de vergunningsvoorwaarden.

¹⁶ Wet op de Particuliere Beveiligingsorganisaties & Recherchebureaus.

Overweeg hierbij de aanbevelingen uit het Handelingskader (vergunning) en herstructureer de vergunning inhoudelijk.

Aanbeveling 11: Als het gaat om gegevensuitwisseling en de AVG-privacywetgeving moeten de partners kritisch kijken wat er, gegeven de regelgeving, mogelijk is om de feitelijke situatie te bespreken. In Oost-Nederland is hiertoe bijvoorbeeld een Convenant Gegevens uitwisseling gesloten. Wij adviseren om dit convenant op te vragen en te gebruiken om afspraken vast te leggen.

Aanbeveling 12: Blijf gebruik maken van het instrument Stadionomgevingsverbod om de orde en rust rond het stadion te dienen.

4.2 Aanbevelingen Veiligheidssituatie Euroborg

Aanbeveling 13: Het is van groot belang om het stadion gegarandeerd gesloten te houden teneinde illegale binnenkomst van personen en goederen te voorkomen. Onderzoek de geuite vermoedens aangaande de “mogelijke lekken” in de buitenring en neem fysieke en/of personele maatregelen om dit in de toekomst te voorkomen.

Aanbeveling 14: Zorg voor een “stilte ruimte” in de directe omgeving van de commandokamer waar in rust en met de nodige privacy overleg kan plaatsvinden. Dit hoeft niet alleen een incident- of crisioverleg te zijn, maar ook een regulier overleg tijdens wedstrijden.

Aanbeveling 15: Zorg voor fysieke maatregelen waardoor er een harde scheiding wordt gerealiseerd tussen de 1e en 2e ring van de Noordtribune, waarbij eveneens voldoende catering- en toiletvoorzieningen aanwezig zijn op de 2e ring. Hiervoor dient ook het inzetplan voor stewards en beveiliging te worden aangepast. Er moet nader worden onderzocht welke fysieke maatregelen kunnen worden genomen, tevens rekening houdend met o.a. vluchtcapaciteit. Hier zal specialistisch advies over moeten worden ingewonnen bij bouwexperts.

Aanbeveling 16: Persistent staan zoals dat gebeurt op de Noordtribune (met name de vakken D, E, F en G) vormt een groot risico in meerdere opzichten. Voor situaties waar persistent gestaan wordt moet een keuze gemaakt worden:

1. Verbieden en actief handhaven (wat zeer lastig zal zijn in de praktijk) of
2. Voorzieningen treffen om persistent staan veilig te maken en overcrowding te voorkomen (lees: implementeren van barriers of safe standing ofwel rail seats).

Het risico op *vallen* en *crowd surges* kan gereduceerd worden door overcrowding te voorkomen en door safe standing oplossingen aan te brengen. Voorkom tevens dat trappen door supporters worden bezet in verband met het veilig kunnen vluchten en het kunnen gebruiken van de trap wanneer hulpverlening nodig is.

Aanbeveling 17: Het aanbrengen van (flexibel inzetbare) netten op locaties waar de kans op het gooien van voorwerpen aanzienlijk is (lees: voor de 1^e ring Noordtribune), is een maatregel die genomen kan worden om risico's voor spelers en officials te verkleinen, maar ook om het risico op het definitief staken van wedstrijden te reduceren.

Aanbeveling 18: Het is belangrijk dat de club supporters snel kan identificeren bij wangedrag en incidenten. Zet deelname aan de pilot van de KNVB met betrekking tot implementatie van *Identify Based Access* voort omdat het leidt tot snelle identificatie van personen en de verkeerde personen afstopt.

Aanbeveling 19: als het gaat om beleid en aanpak van hoog risico supporters(groepen): Elders in het land zijn vergelijkbare situaties zichtbaar; denk bijvoorbeeld aan Amsterdam en Rotterdam. Het is goed en zeer verstandig om hier contact mee op te nemen en lessen en ervaringen (best practices) uit te wisselen. De vragen daarbij zijn steeds: waar lopen we tegenaan, welke taken zijn er voor de diverse partners en wat zijn de best practices?

5 Algemene conclusie en aanbeveling

In voorgaand hoofdstuk worden alle aanbevelingen opgesomd die volgen uit beantwoording van de vraagstelling in hoofdstuk 3. Op hoofdlijnen is de algemene conclusie dat er een forse uitdaging ligt in Groningen. Waar gewerkt moet worden aan herstel van onderling vertrouwen en de samenwerking beter georganiseerd moet worden - bij voorkeur middels herijking van het Lokaal Convenant Voetbal - zijn er ook binnen organisaties (lees: betrokken stakeholders) zaken te verbeteren.

Dit rapport geeft helder inzicht in de benodigde stappen die gemaakt moeten worden. Het gaat over het versterken van de veiligheidsorganisatie van FC Groningen, het verduidelijken van functies, taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden en het werken aan onderling respect, begrip en vertrouwen.

De grootste aanbeveling is dan ook om de rijen te sluiten en gezamenlijk op te trekken, waarbij een zeer duidelijke lijn voor risicosupporters gevoerd moet worden: zero tolerance. Probeer daarbij het verleden ondergeschikt te maken, maar investeer in de huidige relaties en organisaties om daar het beste uit te halen en gezamenlijk snel weer terug te kunnen keren naar toegankelijke, gastvrije, maar zeker ook veilige voetbalevenementen, waar club en partners constant *in control* zijn over veiligheid en risicosupporters preventief en repressief aangepakt worden.

Bijlagen

B.1 Kaders van beleid

In Nederland vormt de *Regiegroep Voetbal* het landelijk beleid op het gebied van voetbalveiligheid. Zij worden bijgestaan door de *Expertgroep voetbalveiligheid* en daarnaast kan de Regiegroep beschikken over het *Auditteam Voetbal* dat zowel thematisch onderzoek verricht als onderzoek naar (grote) incidenten. Het in dit verband gevormde beleid dient opgevolgd te worden in het hele land. Hier ligt een nadrukkelijke taak voor de vertegenwoordigers in de Regie- en Expertgroep¹⁷. Zij moeten zorgen dat hun achterban dit beleid uitvoeren en opvolgen.

Het huidige landelijk beleid is gericht op **Toegankelijk, Veilig en Gastvrij Voetbal**. Binnen dit beleid heeft de gemeente een *centrale regierol*. Deze regie dient conform het landelijk beleid gevoerd te worden, mede aan de hand van de gezamenlijk gevormde afspraken uit het *Lokaal Convenant Voetbal*. Dat convenant vormt daarmee op lokaal niveau een centraal stuk voor alle ketenpartners, omdat hierin ook de concrete afspraken staan die zij dienen na te komen en waar zij op aangesproken kunnen worden. Het is dan ook van belang dat het Lokaal Convenant door de samenwerkende partners jaarlijks wordt geüpdatet zodat de actuele situatie, afspraken en taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden overeenkomen met de situatie van dat moment.

Daarnaast kent de KNVB voor stadions en clubs de *licentie-eisen*. Een deel van deze eisen is veiligheid gerelateerd. Deze regels gelden als *interne normen* binnen de sector betaald voetbal. Deels worden deze licentie-eisen nader gespecificeerd in het Handboek Competitiezaken van de KNVB.

Parallel aan voornoemde landelijke regels, kaders en normstellingen is er op lokaal niveau ook een verregaande verantwoordelijkheid voor de *veiligheid* en het *welzijn* van personen (en goederen) rond voetbalevenementen. De burgemeester heeft de reguliere verantwoordelijkheden – in dit kader vooral gericht op openbare orde en veiligheid – maar ook wordt er toestemming verstrekt aan de organisator van het voetbalevenement¹⁸, in dit geval zijnde de BVO FC Groningen en wordt het stadion gebruikt onder de fingerende *Gebruiksmelding*. Dit is in dit verband met name van belang als het gaat om gebouw- en brandveiligheid en de bijbehorende eisen.

De toetsing van de veiligheidssituatie en (integrale) -organisatie bij wedstrijden van de BVO FC Groningen door CrowdProfessionals werd dan ook met name verricht aan de hand van de onderstaande regels, kaders en normstellingen:

- Het landelijk *Richtinggevend kader veilig en gastvrij voetbal*;
- De *KNVB licentie-eisen*;
- De KNVB-regelgeving in het *Handboek Competitiezaken* in relatie tot (stadion)veiligheid;
- De lokale afspraken zoals die zijn vastgelegd in het *Lokaal Convenant Voetbal*;
- Een voorbeeld van een Toestemmingsbesluit¹⁹

¹⁷ Burgemeesters Depla en Marcouch namens de Nederlandse gemeenten met een BVO, KNVB namens de clubs en Politie, Openbaar Ministerie, het Ministerie van J&V en het Ministerie van BiZa hebben zitting in Regie- en Expertgroep.

¹⁸ In Groningen vindt dat plaats op basis van een Toestemmingsbesluit ingevolge de APV Groningen 2021 (art. 2:21 lid 5). De burgemeester kan met betrekking tot een voetbalwedstrijd aan de organisator daarvan voorschriften opleggen in het belang van de openbare orde en veiligheid. Van de op te leggen voorschriften wordt de organisator tijdig in kennis gesteld.

¹⁹ Toestemmingsbesluit afgegeven door de gemeente Groningen aan FC Groningen t.b.v. de wedstrijd tegen Ajax op zondag 14 mei jl.

B.2 Basis wet- en regelgeving en verband tussen diverse regelingen

Op stadionconstructies en de daarin opererende veiligheidsorganisaties (van het stadion en/of de Betaald Voetbal Organisaties (BVO's) is de Nederlandse wet- en regelgeving van toepassing. Meest relevant voor het gebouw is het *Bouwbesluit 2012*, waarin naast constructieve aspecten, onder meer ook doorstroming, ontruiming en ontvluchting aan de orde komen. Daarnaast zijn verschillende NEN-normen van toepassing op stadionconstructies. Naar aanleiding van constructietesten, ondermeer in de Euroborg, werd afgelopen jaar duidelijk dat de huidige benadering vanuit de (bouw)wet- en regelgeving in Nederland niet altijd passend is voor de stadion-/voetbalsituatie. Zo vertonen voetbalsupporters ander gedrag dan bezoekers aan een theater of bioscoop. Dit betekent dat op onderdelen gekeken wordt of andere (NEN)normen nodig zijn, maar ander gedrag (lees: massaal springen en samenkomen) betekent ook dat de veiligheidsorganisatie zich daarop moet instellen. De speciale omstandigheden die zich voordoen in stadions hebben lang geleden in het Verenigd Koninkrijk geleid tot specifieke richtlijnen en normering van voetbalstadions binnen de *Guide to safety at sport grounds*²⁰, ook wel de *Green Guide* genoemd. Deze richtlijnen en normen hebben in de UK een bindende status gekregen, doordat de overheid ze heeft overgenomen als toetsingskader.

De richtlijnen uit deze *Green Guide* zijn door UEFA deels gebruikt als onderbouwing voor de Europese voetbalregelgeving en -eisen. De *UEFA Stadium Infrastructure Regulations*²¹ vormen voor de KNVB de basis voor de zogenaamde *licentie-eisen* ten aanzien van stadions. De eisen ten aanzien van de operationele veiligheidsorganisatie heeft UEFA opgenomen in de *UEFA Safety and Security Regulations 2019*. Ook dit heeft geleid tot enkele licentie-eisen ten aanzien van de veiligheidsorganisatie.

De KNVB heeft in het *Handboek Competitiezaken Betaald Voetbal* nadere uitwerking gegeven aan de regels voor stadion en veiligheidsorganisaties in de Nederlandse Betaald Voetbal competities. De eisen vanuit het *KNVB Handboek Competitiezaken* ten aanzien van stadion en veiligheidsorganisatie worden aangestuurd vanuit de *Richtlijn licentie-eisen seizoen 2022/'23*. De onderhavige richtlijn geldt als de minimum kwaliteitseisen voor deelname aan respectievelijk de door de KNVB georganiseerde competities betaald voetbal (KNVB-licentie) en de door de UEFA georganiseerde Europese clubcompetities (UEFA-licentie).

Op lokaal niveau kunnen burgemeesters, mede op advies van de politie of andere veiligheidspartners, aanvullend eisen stellen aan de stadion- en de veiligheidsorganisatie rond wedstrijden in het kader van hun openbare orde-bevoegdheden op grond van de Gemeentewet. Later in dit rapport wordt uiteengezet dat de burgemeester dit ook kan vanuit de gemeentelijke regierol en bewaking van afspraken die integraal gelden vanuit het *Lokaal Convenant Voetbal*.

Een enkele *licentie-eis* verwijst ook naar de "*lokale autoriteiten*" in relatie tot optimale supportersscheiding; bijvoorbeeld licentie-eis I.08 welke handelt over *sectorindeling*.

²⁰ In het Verenigd Koninkrijk controleert de onafhankelijke Sports Grounds Safety Authority (SGSA, <https://sgsa.org.uk>) stadions en veiligheidsorganisaties. De SGSA adviseert op basis van de uitkomsten van deze audits de Engelse voetbalbond en de lokale autoriteiten. Zo wordt niet alleen geborgd dat inspecties, audits en opleidingen uitgevoerd worden door mensen met terzake dienende expertise, maar ook dat constructies getoetst worden op de juiste wijze aan de juiste normeringen voldoen voor deze bijzondere situaties. Nederland kent zo'n model niet en daarmee is het toetsen een lokale verantwoordelijkheid.

²¹ Zie <https://documents.uefa.com>

B.3 Relevante KNVB licentie-eisen

In relatie tot beantwoording van de vraagstelling vanuit opdrachtgevers werd gedurende het onderzoek ingezoomd op de volgende KNVB licentie-eisen (2022-2023):

P.04 Veiligheidscoördinator

De licentiehouders moet een veiligheidscoördinator hebben aangesteld die in ieder geval verantwoordelijk is voor:

- Het adequaat inrichten en aansturen van de veiligheidsorganisatie;
- Het waarborgen van de veiligheid van supporters en spelers;
- Het namens de licentiehouders voeren van de vooroverleggen met tegenstanders en voorbereiden van de wedstrijden in samenspraak met de gemeente, politie en overige ketenpartners, inclusief evaluatie na afloop (o.a. in de zogeheten Ketenvoorziening Voetbal (KVV));
- Het in stand houden en waar mogelijk verbeteren van de kwaliteit van de stewardorganisatie.
- De licentiehouders moet een veiligheidscoördinator hebben aangesteld die voldoet aan de navolgende eisen:
 - o Minimaal drie (3) jaar werkervaring op het gebied van veiligheid – bij voorkeur in de evenementenbranche –; of in het bezit is van een HBO diploma in combinatie met minimaal een (1) jaar werkervaring als veiligheidsmedewerker in de voetbalbranche;
 - o Per 1 juli 2023 een aanstelling voor minimaal 32 uur in de week bij een BVO in de eredivisie en minimaal 24 uur bij een BVO in de eerste divisie;
 - o Binnen een (1) jaar na indienstreding de KNVB-opleiding veiligheidscoördinator positief te hebben afgerond. En vervolgens jaarlijks de KNVB-opfriscursus voor veiligheidscoördinator bij te wonen;
 - o Minimaal een (1) functionaris die de KNVB-opleiding veiligheidscoördinator positief heeft afgerond (of de functionaris moet vanwege een aanstelling <1 jaar de KNVB-opleiding veiligheidscoördinator nog volgen) moet functioneel aanwezig zijn tijdens officiële wedstrijden van de licentiehouders.

I.01 Veiligheidsverklaring

De licentiehouders moet beschikken over een ondertekende veiligheidsverklaring, bestaande uit Deel A en Deel B, zonder beperkende voorwaarden (onvoorwaardelijk). Door ondertekening van Deel A wordt door de licentiehouders en de burgemeester van de betreffende speelstad verklaard dat er wedstrijden kunnen worden gespeeld in het betreffende stadion, waarbij de totale capaciteit van het stadion mag worden benut, in het seizoen waarop de veiligheidsverklaring betrekking heeft. Door ondertekening van Deel B wordt door de licentiehouders en de stadioneigenaar verklaard dat het betreffende stadion ook constructief veilig is voor het spelen van wedstrijden met publiek en dat er onderzoek is uitgevoerd naar de constructieve veiligheid met inachtneming van het Protocol Beoordeling constructieve veiligheid Stadions Betaald Voetbal (versie 1 juni 2020)

I.02 Commandoruimte

Het stadion van de licentiehouders moet zijn voorzien van, of beschikken over, een (mobiele) commandoruimte. De commandoruimte moet vrij en goed zicht op het gehele stadion - eventueel via video-installatie - en op alle tribunes hebben. De commandoruimte moet beschikken over zodanige communicatievoorzieningen dat snel en gecoördineerd kan worden opgetreden bij incidenten.

I.06 Zitplaatsen

Het stadion van een licentiehouders mag in beginsel geen staanplaatsen bevatten. Voor het uitvoeren van wedstrijden in het kader van competities betaald voetbal moeten de zitplaatsen van elkaar zijn gescheiden (individueel zijn) en zijn voorzien van een rugleuning met een minimumhoogte van 30 centimeter. Bij wedstrijden in de door de KNVB georganiseerde competities mogen sinds 2016 alleen zitplaatsen tot staanplaatsen worden geconverteerd indien het bestuur betaald voetbal hiermee schriftelijk heeft ingestemd. Voor de procedure omtrent deze instemming wordt verwezen naar het hieromtrent bepaalde in het Handboek competitiezaken betaald voetbal.

1.08 Sectorindeling

Het stadion, dat de licentiehouders tot zijn beschikking heeft, moet overeenkomstig voorschriften van de lokale autoriteiten kunnen worden onderverdeeld in sectoren teneinde een optimale scheiding van toeschouwers te kunnen bewerkstelligen. Iedere sector moet afzonderlijk in ieder geval beschikken over eigen sanitaire faciliteiten, verkooppunten, eerste hulpvoorzieningen (in de vorm van personeel en/of ruimten) en in- en uitgangen.

1.11 Automatische toegangscontrole

Het stadion van licentiehouders uitkomend in de Eredivisie, moet beschikken over een systeem van automatische toegangscontrole dat voldoet aan al het bepaalde in het Handboek competitiezaken betaald voetbal. Het gaat hier om apparatuur waarmee een toegangsbewijs elektronisch op geldigheid gecontroleerd kan worden door elektronische koppeling met autorisatielijsten en/of blokkeringslijsten.

1.13 Video-installatie

Het stadion van de licentiehouders moet zijn voorzien van een vaste video-installatie. Deze video-installatie moet voldoen aan de volgende eisen:

- Het aantal videocamera's moet in ieder geval voldoende zijn en zo zijn opgesteld dat alle:
 - o toeschouwersvakken;
 - o plaatsen waar fouilleringswerkzaamheden worden verricht;
 - o toegangspunten tot het stadion/stadionterrein;
 - o toegangswegen en het stadionplein;
 - o kwalitatief goed in beeld kunnen worden gebracht.

(NB: de licentie-eis vermeldt meer specificaties, maar deze zijn niet relevant in het kader van het onderzoek, mede omdat de bestaande installatie voldoet aan alle gestelde eisen).

1.16 Eisen bezoekersvak

Er moet voor de toeschouwers van de bezoekende betaald voetbalorganisatie een apart vak beschikbaar zijn. Dit vak moet volledig van de overige tribunevakken en de rest van het stadionterrein zijn afgescheiden

Het vak moet toegankelijk zijn via een aparte ingang en zijn voorzien van eigen toiletten, zowel voor mannen als voor vrouwen apart, en een verkooppunt voor consumpties. In plaats van één vak mogen dit ook meer vakken zijn, mits onder dezelfde condities en voorzien van dezelfde faciliteiten.

Vanaf de openbare weg, de parkeerplaatsen en de kassa's moet de ingang van het bezoekersvak voor de toeschouwers van de bezoekende club met eenduidige en uniforme verwijzingsborden duidelijk zijn aangegeven. Daarnaast gelden eisen ten aanzien van de capaciteit.

B.4 Handboek competitiezaken betaald voetbal

Het *KNVB Handboek Competitiezaken betaald voetbal* kent een diversiteit aan regels en eisen voor stadions en BVO's (clubs). In dit onderzoek werden de volgende, van belang zijnde onderdelen, nader beschouwd:

1.2.5 CONTROLE EN ADVIES VEILIGHEID- EN WEDSTRIJDORGANISATIE

BVO's zijn gehouden aan de Voorschriften Wedstrijdorganisatie zoals opgenomen in Deel II van dit handboek, hierin staan onder andere voorschriften voor de veiligheid- en wedstrijdorganisatie voor wedstrijden in het betaald voetbal. Ook zijn in de KNVB licentie-eisen voorwaarden gesteld op het gebied van infrastructuur en veiligheid.

Artikel 2 VERANTWOORDELIJKHEDEN THUISPELENDE BVO

1. De thuispelende BVO is verantwoordelijk voor de naleving van de voorschriften die gelden bij thuiswedstrijden.
2. De veiligheidscoördinator – of zijn vervanger – van de thuispelende BVO heeft de leiding over de uitvoering van deze voorschriften en overige veiligheidsmaatregelen en is aanwezig bij de wedstrijd.
3. De thuispelende BVO treft maatregelen die politie-inzet tot een minimum beperken - vooral in het stadion.
1. Tot deze maatregelen behoort onder meer de inzet van stewards en veiligheidsfunctionarissen.
4. De thuispelende BVO heeft de beschikking over een SLO die in contact staat met de eigen supporters en met de SLO van de uitspelende BVO.

CrowdProfessionals B.V.

Europalaan 100

3526 KS Utrecht

info@crowdprofessionals.nl